

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben nanzoz adva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszándár-
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 6.

A közbiztonság Nagyváradon.

A rablótámadás, melynek áldozata lapunk szerkesztője volt és mely Kunyhóssy János ügyvéd által ma benyújtott bűnvádi följelentés alapján bírói ítélezés tárgyát fogja képezni, Nagyvárad elfogulatlan és tisztességes polgárai körében általános fölháborodást keltett.

Eddigélé nem vittük lapunk szerkesztőjének ügyét a hirrovat keretén túl; most azonban rá kell mutatnunk arra az élethetlenségre, önmagával való tehetetlenségre; a részrehajlásra, a visszaélések egész sorozatára, mely városunk rendőségét jellemzi.

Egy negyedév leforgása alatt adatokkal kimutattuk ugyanis, hogy majdnem valamennyi rendőrbiztos ellen fegyelmi elővizsgálat, fegyelmi eljárás van folyamatban; hogy némelyikük ellen a bíróság közönséges büntettek és vétségek miatt bűnfenyítő eljárást folytat, és hogy mindezek daczára ezek a biztosok hivatalban vannak, rájuk van bízva városunk polgárainak élet- s vagyon-biztonsága, sőt becsülete is.

A rendőség fejének is kell részenek és okának lenni ezen ázsiai állapotokban, mert máskülönben a rendőr-biztosok között nem lehetne oly sok a vádlott és mert »fejétől búzlik a hal.«

Sarkadi rendőrbiztos ragályos beteget csempész be egy házba, Lőrinczi két (2) forintért borjut »vásárol« más rendőr verekedik és karját törí a kezébe került

áldozatnak, stb., stb., nincs vége-hossza a visszaéléseknek és erőszakoskodásoknak.

És ilyenekre van bízva a rend megóvása és föntartása.

És ily notorius egyének lapunk szerkesztője ellen, aki lerántotta róluk a leplet, össze esküdtek és elhatározták a vesztét.

Midőn ugyanis a nyáron egyre-másra következtek a leplezések lapunkban, Kollmann rendőrbiztosnak mostoha fia tanuk jelenlétében két izben óva intette szerkesztőnket, ügyeljen magára, mert a rend őrei, az élet- s vagyonbiztonság fölesküdt közegei elhatározták, hogy majd elverik, vagy másképpen bánnak el vele.

Midőn Lőrinczi rendőrbiztosra rápírtottunk, hogy két forintért élő borjut szerzett, akkor saját szerkesztőségünkben fenyegetőzni kezdett és ezzel mások előtt még dicsőkedni merészkedett.

Midőn lapunk szerkesztőjét kirabolták és majdnem a Körözs vizébe fullasztották, akkor Lőrinczi rendőrbiztos a hivatali helyiségben nemtelen módon gunyolódni kezdett a rablótámadás ártatlan áldozatával és ezt a galád magaviseletét a hivatalos helyiségben, még az ujságokba is kitétette.

Midőn szerkesztőnk pedig akkor mindjárt elrablott feiső kabátját, pénzét és többi holmiját emlegette, még szóra sem érdemesítette, hanem ama cikkek szerzősége felől tudakozódott, melyek róla s többi hasonszórú kartársáról lerántották az álarczot.

Midőn azután lapunk szerkesztője más-

nap újból bejelentette veszteségét, Rimler főkapitány nem akarta elhinni, hogy a Tiszántúl szerkesztőjének annyi pénze lehetne és elfogult előítéletből sem jegyzőkönyvet nem vett föl vele, sem az elrablott holmik ismertető jeleinek bemon-dását nem fogadta el.

Sőt Rimler főkapitány emez elfogultsága és részrehajlása annyira ment, hogy megfélekedve hivatali állásáról s esküjéről, lapunk szerkesztőjének ügyvédét a *kliense ellen* kapacitálni igyekezett.

Van még sok mondani valónk, de ezeket fentartjuk magunknak a bíróság előtt leleplezni. Itt is most csak azt kérjük: szabad-e így eljárni, összefér-e ez a hivatali kötelességgel és lehet-e rend, élet- s vagyon-biztonság ily rendőség mellett mely lapunk szerkesztője ellen elkövetett merénylet alkalmából nem a bejelentett tettesek nyomozására és az elrabolt holmik kutatására gondolt, hanem arra, miként hűtheti aljas bosszuját a rablótámadás szerencsétlen áldozatán.

A rendőség ezzel bizonyította, hogy ez ügyben is *érdekelt fél*; azért kellett azt avatott férfiak tanácsára a bűnvádi eljárás útjára vinni.

Tudjuk jól, hogy ettől a rendőségtől, mely olyanokra vetemedik, amiket előadtunk, nem várhatunk egyebet, mint amit eddig tapasztaltunk; de nem félünk, tőle, mert amint Isten szent kegyelme kiszabadított a rablók kezei közül és a halál torkából, épp úgy meg fog óvni a csak tévedésből »rend-örségnek« nevezett ádáz ellenségeink minden nemtelen bosszujától.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tiszteljed apádat és anyádat . . . .

Irta: KISS REZSŐ.

Hát úgy esett a sorja, hogy mikor a László fiu kijárta a négy elemi iskolát, aztán már Korgó rektor uram a fejébe verte az irás olvasás mesterségét — azt mondta neki az apja Csengős János, hogy: »no fiam most már kitanultál mindent, külömb lettél az apádnál, mert a nevedet oda tudod búkni arra a papírra — hát mi akarsz most már lenni? Szántó vető ember, vagy lakatos, asztalos, vagy ács? —

Azt felelte arra a László fiú, hogy ő bizony tanulni akar tovább, oszt' pap akarna lenni.

— Hej nagy fába vágta a fejszét kölyök nincs a te fejedbe annyi tudomány, hogy a papságot kitanuld. Magas fa az hé! Ez volt az apja válasza a fiának, mikor az kérte őt, hogy ne vegye ki az iskolából.

Csengős János sokszor elgondolkodott a fia jövőjén.

— Pap akar a kölyök lenni. . . . szép az . . . szép, de hát ahhoz sokat kell tanulni. Egerbe kell az iskolát kijárni, ahhoz meg pénz kell. Pedig hej de szép dolog is volna, ha a fiam pap lenne . . . aztán még püspök is lehetne . . . jaj bele bolondulok még csak a gondolatába is . . .

Dehát azért csak parasztnak maradt volna a László gyerek, vagy legfeljebb az ács mesterség vitte volna fel, ha az áldott lelkű jó öreg föltisztelendő úr bele nem avatkozik a dologba.

A föltisztelendő úr volt az elemi iskola felügyelője. Nagyon megszerette Lászlót, mert egyik iskolás fiúnak sem volt olyan éles esze, olyan ritka értelmes előadása, mint neki. Mondta is ő Csengős Jánosnak, hogy vétek volna avval a fiúval abba hagyatni az iskolát.

Mikor aztán azt mondta Csengős János, hogy ő nagyon szívesen taníttatná a fiát, de hát nincs pénze hozzá, — azt válaszolta a föltisztelendő úr, hogy majd kicsinálja ő valahogy hogy a fiu Egerben folytathatja az iskolát, még pedig úgy, hogy egy veres krajczárjába sem kerül az apjának.

Ki is csinálta. Lászlót felvették az első latin iskolába s ingyen adtak neki ellátást. Mikor meg már a második osztályba járt, ösztöndíjat is kapott, mert ő volt a legkitünőbb tanuló. Boldog lett, nagyon Csengős János. Úgy áldotta tettéért a föltisztelendő urat, hogy a nevét imádságba foglalta.

Multak az évek. László kijárta a latin iskolát és pedig kitünő sikerrel; mikor haza ment a szüleihez, a szomszédok, a régi játszótársak csudájára jártak. Hire ment a faluba, hogy milyen sokra vitte a szegény Csengős János fia . . . Aztán nem büszke, nem olyan mint a Harangláb fia, akinek mióta felvitte Isten a dolgát, hogy konstáber vagy mi a manó menkű nagy

állásu ember lett Pesten, hát rá sem néz a volt kenyeres pajtásaira.

Ez nem olyan. Szelid. barátságos. Olyan mint mikor még csak úgy szólították, hogy: »Laczi te!«

De minden jósága, kitünősége mellett nagyon megsomorította László azt a két öreg cselédet, akik büszkébbek voltak rá mint a császár a koronájára. Mikor szeptemberben be kellett volna menni Egerbe kispapnak, hogy a papi tudományokat tanulja, hát azt mondta hogy moggondolta a dolgot, nem lesz pap, hanem bíró, vagy ügyvéd. — Nagy dolog volt az, ilyen bolondokat beszélni.

— Hát aztán mit akarsz most tenni? Kérdezte tőle az apja.

— Felmegyek Pestre édes apám. Ott az egyetemen tanulni fogom a jogi tudományokat, aztán ha az Isten megsegít, bíró leszek vagy ügyvéd.

— Elment az eszed! Bíró leszel . . . Hát hiszen azért kár volt olyan sok szép könyvet elkoptatni, olyan sok tintát pocsekba tenni. Hiszen a bíró uram Csökö Ferencz még a Korgó keze alá sem járt, még a nevét se tudja lebúkni, aztán még is bíró . . .

— Jaj, nem olyan bíró lennék én, hanem törvényszéki bíró. édes apám.

Dé már ilyen istentelen beszédre az édes anyja is neki esett Lászlónak.

— Ügyvéd akarsz lenni? fiskarius!? Olyan vérszopó, húzó-vonó, mint a Nyúzó fiskarius, aki a párnát is eladatja a beteg alól . . . Jaj

Az ország pénze a börze szolgáltatásban.

Megdöbentő eseményről értesülünk ismét, a mely újra bizonyítja, hogy a merkantil szellem még minnig fogva tartja a kormányt.

A hír ez: a pénzügyminiszter a közelmúlt napokban öt millió forintnyi betétet helyezt el több budapesti pénzintézetnél.

Ezt az öt milliót az állampénztári készletekből vette ki a miniszter s a börzén az ultimo nagy pénzszükségletének könnyebb fedezése céljából utalta ki a bankoknak.

S ebben a hírben már most nemcsak a kormány beczégető eljárása lép meg bennünket, hiszen arra a választások után el voltunk készülve, hanem az a körülmény, hogy az ország gazdasági fellendülésének, anyagi jólétének és boldogságának hirdetőit ilyen hamar meghazudtolják a tények. Tehát a bankok még az októberi ultimat is csak állami pénzzel tudják lebonyolítani. Pedig jobb viszonyok közt, vagy éppen azok között, a melyeket a nagy jólétekesek kürtöltek világgá, október végén a pénznek tömegesen kellene befolyo- nia a bankokba.

Hiszen most adták el a gazdák a termést, most érezteti a hatását a lefolyt év aratása. S mi a tény? Az hogy pénz kell a bankoknak. Az országnak e szerint vagy nem volt mit eladnia, vagy ha volt, nem kapott érte semmit. És sajnos, hogy mind a két eset áll.

Ezért megdöbentő a felemlített hír, a melyre most már Wekerle-éktől várunk kadenziát.

Uj kvóta-kules.

A liberális kormány által a választások alkalmával elért nagy diadal azon biztos reménnyel tölti el Ausztriát, hogy Bánffy most már okvetlenül be fogja válthatni ígéretét.

Az aranyhidat, mely az e célból alkalmas uj kvóta-kuleshoz elvezet, már ácsolják a bécsi lapok s nemcsak az egész sereg projektumot örökíti meg a nyomda festék, melyek közül aztán Bánffy tetszés szerint választhat.

Elsőnek a »Waterland« uj kvóta-kulesát mutatjuk be. A nevezett lap erre vonatkozó cikkelyében előrebocsátja, hogy a szolgáltatási képesség vizsgálása nemcsak felesleges, hanem gazdasági szempontból okatlan is, mivel valamely társaszerződés megkötésénél egyik fél sem kérdezi azt, hogy a másikra minő terhek vagy minő hasznok hárulnak egyéb vállalkozásaiból, hanem a szerződésbeli kötelezettség mindig azon kérdés alapján állapítatatik meg, hogy minő jogokat élvez a szerződő fél

a szerződésből kifolyólag. Ezen elv alapján a Vaterland cikke a közös költségek arányát a következőleg tartja meghatározandónak: Bosznia és Herzegovina kormányzati költségeihez járuljon mind a két fél egyenlő összeggel, a közös hadsereg és a tengerészet költségei pedig azon arányban osztassanak meg, a mely arányban az osztrák és magyar honpolgárok a hadseregben képviselve vannak. Az esetben tehát mindkét fél tulajdonképp csak a saját hadkötelezettei költségét viselné. Egyéb közös költségek megosztására nézve is a hadsereg ellátásánál felállított fenti kulcs alkalmazandó.

Ezen kulcs szerint Magyarország kvótáját körülbelül öt millióval emelkednék évenként.

Bécs után a tartománygyűlés.

Mikor a dunaparti császárvárost oly nagy többséggel meghódították a keresztény szocialisták, előre lehetett látni, hogy ennek megmérhetetlen kihatása lesz a vidékre a tartománygyűlési és birodalmi-gyűlési képviselők választásánál. Ugy is lett.

Tegnap kezdődtek az alsó-ausztriai tartománygyűlési választások s az első nap már meghozta a többséget Lueger pártjának. Maga a »Pesti Hirlap« kénytelen beismerni, hogy bár a végleges eredmény még nem ismeretes, annyit »konstatálhatni már most is, hogy a választás a liberálisok abszolút vereségével végződött.«

A tartománygyűlés 75 tagból áll. ebből legalább 50 a keresztény szocialisták kezébe kerül. Teljes győzelmüket jellemzi az, hogy magában a Lipótvárosban is többségre jutottak (bár pótválasztás lesz) és talán még inkább az a körülmény, hogy Bécsujhelyen magát a helytartót buktatták meg.

Lueger beváltotta ígéretét. Polgármester nem lehetett. folytatta tovább az agitációt. Így még miniszterelnök is lehet belőle. Annyi bizonyos, hogy ezek után még érdekesebbeknek ígérkeznek a tavaszi reichrath-választások. Csak attól tartunk, hogy az érdekességet drágán kell majd megfizetnünk: még magasabb kvótával.

A tartománygyűlési választások részletei különben a következők:

A bécsi I. kerületben a II., III. és IV. kerületben keresztény szocialisták győztek. Az V. kerületben megválasztott a volt képviselő Lueger 2838 szavazattal. ellenfele a liberális jelölt csak 539 szavazatot kapott. A VI., VII. és VIII. kerületben újból az antiszemita győztek és ugyancsak Strohbach Bécs polgármestere, antiszemita hódította el a IX. kerületet.

A X. kerület keresztény szocialistát választott. A többi kilenc kerület egytől-egyig antiszemitát.

A liberálisok csak Pettendorfban, Kremsben és Neunkirchenben tarthatták meg mandátumaikat és az övék lett természetesen a bécsi kereskedelmi kamara négy mandátuma.

Az antiszemitizmus teljes győzelmét jelenti azonban a bécsujhelyi választás. hol magát az alsó-ausztriai helytartót buktatták el. Amstättent, Korneuburg városok antiszemitákat választottak, csupan a Lajta-melletti Bruckban, hol Dreher, a millomos serfőzötől függ a jelölt sorsa jutott diadalra a liberalizmus.

Az eddig beérkezett tudósítások szerint a városokban 18 keresztény szocialistát, 4 német nemzetiségűt és 7 liberális választottak, — amihez hozzávéve a vidéki kerületeket, az alsó-ausztriai tartománygyűlési választások eddigi eredménye a következő: 34 keresztény szocialista, 8 német nemzetiségű, 1 Schönerer-párti és 7 liberális.

Az egész tartománygyűlés 70 tagból áll, az antiszemita többséget tehát már az eddigi eredmény biztosítja annyival inkább, mert a nagybirtokossághoz tartozó képviselők közt is sok van, kik alkalomadtán szívesen szavaznak az antiszemitákkal.

A választások a legnagyobb csendben folytak, semmiféle mozgalom vagy figyelemreméltó csoportosulás nem fordult elő, katonai vagy rendőri beavatkozárról szó sem lehetett.

Ugron Gábor programja.

Előző számunk táviratai jelentették már, hogy Ugron Gábor nov. 4-én érkezett Szentesre, hol küldöttséggel, zeneszóval impozánsan fogadták; később dörgedelmes beszédet mondott, melyet kiegészítésül itt közlünk:

Ugron Gábor óriási eljenzés után megköszöni a fogadlatását és azt, hogy Sima a szentesiek nevében neki a mandátumot felajánlotta.

Nem fogadta ezt el, mert függetlenségi embertől és éppen egyik legerősebb harcosától, Simától mandátumot nem vehet el, mert Simának, ki nem törődve saját érdekeivel, örökön küzd a hatalommal a népert, a parlamentben van a helye.

Nem fogadta el azért sem, mert nem kenyere küzdés nélkül legolcsóbb mandátumot megtartani. Elve küzdeni, mert erősebbnek érzi magát. Eszé, tudása oly adomány, melyet csak az által köszönhet még az Istennek, hogy a szegény nép érdekében használja fel. Eladtak az országban rangokat, nemességet, törvény-

Isten mentse meg szegény fejemet ettől a csúftól.

Keresztet vetett magára. (Nem tudta szegény, hogy vannak derék, tiszteletreméltó ügyvédek is.)

Hasztalan volt minden. László felment Pestre. Haragudott érette a két öreg egyideig de mikor a jó, öreg főtisztelendő ur felokosította őket a dolgról, hogy ha pap nem lett is a László, azért kitűnő ember lehet a tudományával, meg hogy azért, mert a jogi tudományokat tanulja — nem muszáj neki fiskariusnak lenni, vagyha az is lesz, hát az nem olyan lesz mint Nyúzó, — megbékültek a fiúval.

Sok . . . sok idő telt el megint. A jó öreg főtisztelendő ur kint pihent már a temetőben, nem volt a két öregnek több olyan jó akarója. Nem volt akivel a László fiu sorsán annyit eltanakodtak volna. Ez alatt László írta haza a sok levelet. Némelyik levélben még egy kis pénzmag is jött az öregek részére egy egy 5 forintos, vagy 10 forintos bankó képében.

Jól kezdett futni a lászló lova. Ügyvéd lett s a mellett még verseket is irogatott, még pedig oly szépeket, hogy mihamar neves író lett belőle. Pesten mint az irodalom új, fényes csillagát üdvözölték. Egy szóval egészen divatba jött. Szívesen látott vendége lett még a grófi háznak is. Egyik este egyik nagyuri háznál volt hivatalos, másik este a másikonál.

Mind megírta ezeket László a szüleinek. De meg hire is ment ugy is. A szolgabíró, aki Pesten sokszor megfordult, tulajdon két szemével látta, hogy Csengő László ugy parolázik

a sok báró, gróf, meg az Isten tudja miféle nagy urakkal, akárcsak a jegyző a bíróval.

Megint nagyon büszke lett Csengő János és az oldalbordája — a László fiura.

És László háládatos fiu volt. Annyi pénzt küldözött ezután haza, hogy minden nap bor meg pecsenye volt az apja asztalán, délben, este. — Az ócska szür is lekerült az öreg válláról. Új váltotta fel. — Illett is már, mert olyan lyukas volt biz az mi türés tagadás, hogy száz macska sem fogott volna benne egy egeret. —

Rendén volt hát már a dolog egészen, csak már látni is szerette volna a két öreg cseléd azt a fiut, meg aztán megölelni, meg csókolni. — Hívták is haza sokszor. De az volt rá a válasz, hogy most nem ér reá mert nagyon sok a dolga, hanem majd a nyáron, haza jön. — Elmúlt bizony így két nyár, három nyár is, de csak nem jött a fiu. —

Egy napon azzal a bolond hirrel kürtölte be a szolgabíró ur a falut, hogy a Csengő László olyan ternót csinál, hogy a főispán fia elbujhat a háta megett. Hogy hát bele szeretett egy gróf kisasszony, akivel nem sokára megtartja a jegyváltást is. — Igen egy gróf kisasszony lesz a felesége! —

Nosza másnap mindjárt iratott levelet Csengő János a segédjegyző úrral, hogy hát, hogy is áll a dolog avval a gróf kisasszonnyal.

Hamar megjött erre az írásra a válasz. Azt írta László, hogy mende-monda az egész. Ne is beszéljenek többé róla, mert ártanak vele neki.

— Tudtam én mindjárt azt anyjuk, hogy nem igaz aaból a hirből egy betű sem. Hogy is lenne! Egy gróf kisasszony . . . egy eleven gróf kisasszony hogy lenne felesége Lászlónak, hiszen az olyan nagy uri dámának még az inasa is gróf, hogy tenne hát az fel egy szegény parasztnak a fiával. —

Az anyjuk nem mondott erre semmit, azt is lassan mondotta . . . csak elgondolkodott.

Egy délután mikor a László anyja az eresz alatt paszulyt fejtett, a gazduram meg a csutorás pipáját tisztította, hát egyszer csak nagy lelkendezve szaladt elibök a Maty szolga gyerek.

— Nagy ujság van néném asszony! De nagy ám!

— Mi az te? Beszélj el!

— Most hallottam a patika előtt, de mégis nem ott, hanem a Veresrák zsidó háza előtt, még megállított a zsidó aztán azt mondta, hogy »mondj meg a gazdádnak, hogy el ne adja azt a bornyut akire tegnap alkudtam; mert megadom érette a 10 pengőt . . . « En meg azt mondtam rá nem eladó zsidónak. — Ezt sem mondtam volna, de kelmedtől hallottam.

— Ne ötölj, hatolj már, de beszéljél mi az a nagy dolog, amitt hallottál?

— A szolgabíró ur meg a jegyző uram ott beszéltek nagy fentszóval az uton, mikor aztán én mellettük szaladtam el, mert féltem a zsidótól, hogy elfog, azt mondja nekem a szolgabíró ur: állj meg Matyi. Megállottam. Köszöntem, hogy hát adjon az Isten szerencsés jónapot . . .

hozói jogot, alávaló módon pénzért. Százezreket fizettek, pedig a nemesség a legjobb cselekedetek jutalmául szolgál, még a grófság, mely polgárt polgár fölé helyez, mult időkben, mikor vitézi tettekért, hősi cselekedetekért adták megbocsájtható de ma elítélendő, mert árucikk, melyért pénzt fizetnek, hogy egy csomó szegény ember becsületét megvesztegethessék, kik ez által elvesztik becsületük tudását, megszűnik öntudatuk s mint magalázott lelkek járnak embertársaik között és a társadalomban sem képesek régi erejüket kifejteni.

Micsoda gazság az, mikor a népet kerületről kerületre, községről községre, hajlékról hajlékra megveszik? Olyan népből, mely elveszti öntudatát és becsületét, nagyot csinálni nem lehet.

Nagy volt negyvennyolcban Kossuth, mert a nép nagy és a nemzet becsületos volt. Százezrek roliantak csatatérre, ezrek veszték el, mert tudták, hogy a népek millióiért küzdenek. Nagy népnek volt nagy vezére Kossuth, de egy megvesztegetett, becsületében megromlott néppel egy ember, még Kossuth sem tudhat nagyot csinálni. Már pedig ezt az országot megvették. Megvették, hogy annak, kinek pénzeért megvásárolták, eladják.

Idegen országból jött pénzen vették, idegen országnak fogják eladni. Mert a pénzt nem ingyen, de azért adták, hogy a törvényhozás nem a nép, de a pénzzolgáltatók akarát szolgálja.

Bánffy osztrák pénzen, osztrák érdekekben csinált választási bordélyt a miniszterelnöki palotából.

Megköti velök a kiegyezést a lehető legsúlyosabb feltételek mellett.

Mert ezek az emberek a legnagyobb könynyelműséggel jártak el. A tanácskozások eredménye nincs pozitív szövegeve, csak jegyzőkönyvben van, melyen változtatni fognak, mert az osztrákok, előre jeleztetik, többet fognak követelni.

Addig mennek, míg az ország eltűri őket. Elmennének a végletekig, de félnek, hogy a nemzet felzudul.

Most öt évre kiarendálták a parlamentet, melyből a legjobb férfiak hiányoznak. A parlament szolgabírók értelmiségének, törvénytudásának és szolgálalkúságának nivóján van, mert nem független képviselő az, kit kormánypénzen választanak.

A 279 kormánypárti képviselőt Bánffy poráron vezeti, hogy, mint vadász kutyáját a vadra, kellő pillanatban a nemzetre rábocsássa.

Ezen országgyűlés belső erőszakoskodás példányképe leszen, mert az ország ma tekin-

télyből kifosztatott. Akárcsak Szerbiában, a hol Garasanin alatt Riszticsnek áll pártja három emberből és Risztics alatt Garasaninnak. Épen úgy van ez nálunk. Képviselőházunk nem lesz egyéb mint a szkupstina.

De lehet-e törvényesnek ismerni el oly képviselőházat, melyet büns eszközökkel toboroztak?

És ezt nem tekintem törvényesnek. Ez csak gyűjtemény, melyben szelid és fenevadak vannak, hol a szolgák különböző egyenruhában, de egyenlő konvenczió mellett angazsáltattak.

Az uralkodó hatalom az Ugron-párttal, mely egyedüli ellenzék volt, óriási pénzzel és hallatlan erőszakkal szállott szembe.

Becsületünkre válik — ugymond — hogy elbuktunk, de nem válnék arra, ha meghajolnánk az önkény előtt.

Az én álláspontom magasabb ennél.

Hirdetni fogom az ország egyik végétől a másikig, hogy a kormány, mely magát a törvény fölé helyezte, helyeztessék álláspontjával egy vonalba.

Mert vagy rabszolgává kell, hogy a nemzet váljon és huzzuk az osztrák igát, vagy forradalmi térére kell lépniük. Folytatnunk kell előbb alkotmányosan a küzdelmet a végsőig és ha lehet, meg kell menteni az országot a forradalomtól.

A kormány politikája azért gyalázatos, mert nemcsak erkölcsstelen, de a nemzetet a forradalom felé akarja sodorni, melytől megóvni a nemzetet minden becsületos hazafinak kötelessége. Mig a kormány életre halálra támadt meg bennünket, addig Kossuth hátulról rohant meg.

Kossuth nevének említésekor egyes Olaypárti éljenek hangzottak, mire Ugron így folytatta beszédét:

A ki az oroszva való támadást szereti, csak éjjezzzen, mert képzeljék el, hogy mig mi egy erős felvérzett pánczéllal fedett ellenféllel óriási küzdelmet vívtunk, addig egyik lábunkat megragadták Kossuthék, másikat elrántotta a néppárt. Csoda-e hát, hogy elbuktunk?

Ez évben mint a népszabadság megvédelmezésének legerősebb eszközét követeltem a parlamenti reformot, az általános titkos választói jog alapján. Kossuthék mondtak ennek legelőször ellen, pedig a népszabadság és népjog a függetlenségtől el nem választható. Helytelen a polgárságot nemzetiség szerint megkülönböztetni, mert cskk azt kell nézni tekintet nélkül anyanyelvére, hogy szeretik e a hazát, gyarapíthatják-e a nemzeti vagyont, munkájuk verejtékével.

gyönyörű, hogy tudod tizszer is felolvastattam belőle egyet, amelyiket én rólam csinált, hanem még mai napig sem értem. —

— A bizony nagyra vitte a fiunk!

— Meghiszem azt, még meglátod egyszer Császár Iesz belőle. — Aztán milyen furmányos. Nem irta meg a szerencsését. Meg akart lepni bennünket, hogy egy napon csak majd beállit a fiatal menyecskével.

— De mostan csak mi lepjük meg ötöt édes öregem. Elmegyünk arra a jegyváltásra. Tudom örülni fog. Hol is csak az atrece. Menjen kend keresse meg, mert másképpen meg nem lepjük a Laczit abban a menkü nagy városban. Ahán tudom már hol van az atrece. Ott van a komót tetején, az ecezes üveg van vele bedugva, — Hozza kend csak elő, aztán tegye be a puszlikja zsebébe, hogy itthon ne hagyjuk,

A gondolatot tett követte. Harmadnapra Pesten volt Csengős János a feleségével egyetemben. — Egy fél napi kódorgás után megtalálták a László lakását. — Addig is nehezen jutottak el, de még ott várt rájuk csak a nagy munka. A második emeleten volt a fiu lakása, A 32-ik szám alatt lakott. — A gangon kint állott egy arany paszomántos ur. Rá förmedt a két öregre.

— Mit keresnek itt?

Csengős Jánosné azt hitte, hogy a császár legelső generálisa előtt áll. Kezet csókolt hát az arany paszomántosnak.

— A fiunkat keresnénk, kérem átosan, a Lászlót.

Az általános lelkiismereti szabadság, általános véd- és adókötelezettség mellett, az általános szavazati jognak csak azért mondanak ellent, mert tudják, hogy 4 millió polgárt kufárpénzen nem lehet megvenni. Becsületos ember követi meggyőződését, csak a becsteleneket tartja kezében a hatalom, a bűnök pórázánál fogva, hogy piszkos módon leszolgálják azt, a miért börtönt kellene ülniök.

Mi megmaradunk a régi szervezetben. Nemsokára összegyűjtjük pártunkat, pártunk fejeit összehívjuk Budapestre, ugy maradunk, a hogy voltunk. Vidékről vidékre járva felrázzuk az országot, figyelmeztetve a veszélyekre. Hogy megbízó levelünk nincs, nem akadály, mert azok lagnagyobb része kéjhölgyek bárczájával egy értékű. Mert inkább elhiszem, hogy mi voltunk hibásak, semhogy a nép. Ha csalódnám, visszatérek az eke szarvához, mely irtja a gyomot és termeli a gabonát, ugy, mint ezt a politikában is tenni kell.

Becsület kérdése, hogy Szentes holnap a függetlenségi zászló mellett kitarson, mert ha Szentes is megvesztegetetnék, akkor a nemzet csakugyan nem volna szabadságra méltó.

Válaszra hát meg Szentes városa Simát, a ki a tetek embero és a hatalom éppen azért ellene van. Mint a hajónak az árboczát, ugy a népnek is előbb a vezetőjét akarják megsemmisíteni.

Eszébe jut, az intelligenciáról szólva, a keleti mese Krisztus két könyvespéjéről, melyek közül egyik tengeri kagylóba esve, igaz gyöngygyé, másik a kigyó szájába, méreggé változott. Ez intelligencia is, ha szerető szívvvel párosul és a nép javára fordítatik, igaz gyöngy; roszakaratulag felhasználva a nép ellen, gyilkos méreg, mely addig öl, mig tüzes vassal ki nem égetik.

Ezt elmondva, élteti Simát. (Perczekig tartó óriási éljenzés.)

Képviselő választások.

A szentesi választás.

(Saját tudósítónktól.)

S z a r v a s, nov. 5.

Reggel nyolcz órakor mind a négy párt fölvonult. A szoczialisták 20-an voltak, az Olay-pártiak 30-an, Czikatriczisz kormánypárti hívei lehettek vagy 120-an és a Sima-pártiak kerekszámban 500-an.

A választás a városház épületében történik. Kandidáltak Sima Ferencz, Czikatriczisz Lajos drt, Olay Lajost, (ajánlói legnagyobb részt

— Miféle Lászlót?

— Hát a fiunkat, aki olyan nagy ur lett, hogy grófokkal parolázik. Hát nem tetszik ismerni. Nagy ember az. Azt mondta a szolgabíró ur is, hogy cserélne vele.

— De hát hogy hívják a fiát!?

Csengősné megint egy nagy mondókába kezdett, de az ura közbe vágott, no már hogy szóval, — nem a furkós botjával arra a paszomántosra, a ki pedig arra is rá szolgált volna, — gondolia magában Csengősné — amiért még olyat kérdez, hogy ki az a László.

— Csengős Lászlót, a fiamat keressük; mondta az öreg.

— A nagyságos képviselő urat!?

— Visel biz az ördögöt, nem képet. Hissen fiskarius az.

Az inas, mert az volt az aranypaszomántos, — nagyot bámult. Nem akarta elhinni, hogy az ő urának a szülei volnának ezek a zzegény emkerek. De azért csak utba igazította őket.

— Most nincs itthon a nagyságos ur. Andrassy-ut 5-ik szám alatt az eljegyzését tartja gróf Kardosfy Amália kisasszonnyal.

Nagyot rikkantott Csengős uram örömben, hogy mégis igaz hát, ami az irásban volt.

Ez alatt este lett. — Két órai járás kelés után elért a két öreg az Andrassy-utcai 5-ik számú palota elé.

— Gróf Kardosfy Emilnél nagy ünnepély volt. A termék fényárban usztak. Előkelőbbnél előkelőbb vendéggel voltak tele a palota termei.

— Hát aztán? . . .

— Azt mondta nekem a szolgabíró ur, hogy vidd haza ezt az ujságot az öregnek, aztán olvasd fel neki azt a porciót, amelyik meg van plajbászolva, hadd örüljön az öreg. Ennél a szónál egy ujságot nyomott a mar-komba. Ut közben kibetűztem, hogy mi van benne,

— Hol van az a papiros, vagy micsoda!?

— Itt van a mándlim zsebébe. —

— Jaj megüt a guta! mit beszélsz hát össze tücsköt-bogarat. Vedd elő izibe, aztán olvasd fel!

Matyi. elővette az ujságot s abból nagy nyögés és keserves izzadás után a következőket betűzte ki:

• E l j e g y z é s Csengős János kiváló tehetségu írónk, a jeles fiatal ügyvéd a jövő héten tartja eljegyzését gróf Kardosfy Amália kisasszonnyal . . . stb. Szivből gratulálunk a jeles költő szent frigyéhez. —

De már ennek a hallatára nem tudott mást mit tenni a két öreg cseléd, mint sirni, de amugy Isten igazába. —

— Edes anyjukom nagy ember lett az a mi fiunk. Tudtam, hogy sokra viszi mindjárt, mikor a nyáron elküldötte a verses könyvét. Én is tudok sok verset. Teszem azt: »ne menj rózsám a tallóra . . . »tudod amelyiket még akkor nótáztam mikor mátkaságba kerültünk, de hát az semmi se' ahhoz a vershez, amit a mi fiunk ír, mert az csak olyan paraszt nóta, amelyiknek minden sorát megérti még a Matyi gyerek is, de amit Laczi irt az mind olyan

törzsökös kormányparti emberek) és Pfeiffer Sándor szocialistát. Választási elnök Filó Tihamér dr., helyettese és a szavazatszedő bizottság elnöke Szántó Lajos dr. A szavazók száma 1961.

Filó Tihamér választási elnök tegnap intézkedett a pártok elhelyezése iránt. Még pedig így: a legnagyobb pártnak, a Sima-pártnak a legtágasabb helyet, a megyeház előtti teret adta. A kormánypartot közvetlenül a szavazó helyiség mellett, de szűkös utcán helyezte el. A másik két pártnak szintén egészen közel, a megyeház mögött, egymással szemben adott helyet.

Czikatriczisz zászlaja alatt a kormánypart nem volt megelégedve a számára kijelölt helylyel s még tegnap kérte Filó dr. elnököt, hogy a megyeháza előtti téren adjon a pártnak helyet. Az elnök e kérés teljesítését megtagadta.

Ma reggel azután példátlan dolog történt. A kormánypart, amint elvonult, erőszakkal elfoglalta a vármegyeház előtti teret, a Sima-párt részére elnökileg kijelölt helyet pedig a huszárság foglalta el, hátrább, a piacra szorítva Sima embereit.

Filó dr. választási elnöknek jelentéstettek arról, a ki sietett ez ellen tiltakozni, s felszólította a katonai parancsnokot, a szegedi 46. gyalogezred (tulajdonosa Fejérváry Géza báró) kivezényelt századosát, hogy a huszárságot távolítsa el a Sima-párt részére kijelölt helyről, annál is inkább, mert a katonaságra nincs semmi szükség. A százados a választási elnök felhívásának teljesítését megtagadta, azzal a kijelentéssel, hogy neki a Corps-Comandó parancsolta a tett intézkedéseket.

A Budapesti Hírlap tudósítója fölkereste a százados urat, a ki a hozzá intézett kérdésre ezt felelte:

— Hogy ha már kérték a katonaságot; dolgot is kell neki adni. Hát ha valami rendtelenség támad. Természetes, hogy ott tartom a katonáimat, a hol legkönnyebben rendelkezhetem velük s a hol idejekorán közbeléphetek. Épp úgy rajtam van a felelősség, mint a választási elnökön, a kivel megegyezés alapján kell intézkednem.

Filó Tihamér dr. erre egészen el akarta küldeni a lovasságot, vissza az istállóba; de rendelkezését nem teljesítették. A kormánypart ott áll kiereszkolt helyén, a huszárság pedig rajcsuroz a teren. Erre a választási elnök telegramot küldött a miniszterhez s intézkedést kért a katonaság ellen.

A Sima-párt most attól tart, hogy a katonaság, a mely nem a választási elnöknek, hanem titkos parancsnoknak engedelmessékedik, szétveri a Sima választóit.

Különben a szavazás reggeli kilenc órakor megkezdődött. Olay Lajos a délelőtti vonattal elutazik innen. Maga a szavazás teljes rendben történik két küldöttség előtt. A szavazás egyik helyisége a városházán van, a másik a birtoknyilvántartási hivatalban.

Sorshuzás utján Simára kezdtek a szavazást, úgy, hogy előbb az összes Sima-pártiak szavaznak, azután következnek sorrend szerint a Czikatriczisz dr., Olay és Pfeiffer hivei.

Délelőtt 11 óráig összesen 360-an szavaztak le, mindnyájan Sima Ferenczre; az ellenpártiakra csak késő délután kerül a sor. Most már az összes pártok ott vannak a megyeház előtti nagy téren. Kordon nincs közöttük. A huszárok csak rajcsuroznak tovább.

A kormánypártnak állítólag 440 hive van.

Szentes, november 5. (Saját tud. távirata.) A képviselőválasztás fél hatkor ért véget. Leadatott összesen 1070 szavazat. Ebből:

Sima Ferenczre	760
Czikatriczisz Lajosra	193
Olay Lajosra	100
Pfeifferre	12

szavazat. Így Sima Ferencz lett képviselővé megválasztva. Sima többsége tehát, a három ellenfél szavazatával szemben 460.

Szentes, november 5. (Saját tud. távirata.) Hírlik, hogy S i m a Ferencznek nincs választói joga, mandátumát tehát valószínűleg megfogják semmisíteni s azt remélik, hogy az új választással sikerülni fog őt kibuktatni. A képviselőválasztás nagy izgalmak között, de a legnagyobb rendben folyt le.

Megválasztott eddig:

Szabadelvű párti	276
Nemzeti párti	31
Kossuth-csoport	49
Ugron-csoport	10
Néppárti	21
Pártonkívüli	12

Pólválasztás lesz:

November 12-én: Ráczevén, Dunapatajon, P.-Szent-Lőrinczen és Vácson. Ugyanaz nap új választás lesz Kisucza-Ujhelyen.

November 19-én: Mohácson.

— *A jászberényi mandátum.* Egynémely kormányparti lap nem átalja a legképtelenebb hazugságokat és meséket terjeszteni a jászberényi választásról és arról, hogy gróf Apponyi Albert vonakodnék elfogadni a mandátumot. E hírekre reflektálni sem érdemes. Legutóbb már a Neue Freie Presse vállalkozott arra,

hogy a külföldön terjeszse a homályos forrású híreket. Erre vonatkozólag ma gróf Apponyi Albert Pozsonyból következő távirati helyreigazítást küldötte a N. Fr. Pr.-nek.

— Kérem mai jászberényi táviratukat helyreigazítani avval, hogy legcsekélyebb kételem sincs jászberényi megválasztásom törvényessége iránt s hogy a mandátum átvételének elhalasztása aznkala czélzatos koholmányokkal, melyeknek czélja a mandátum megtámadása s melyeknek számszerű czáfolata legközelebb megtörténik, összefüggésben nincs.
Gróf Apponyi Albert.

— *Beöthy Ákos kerülete.* Gróf Károlyi Sándort, a nemzeti párt egyik tagját két kerületben választották képviselőnek. Mint értesülünk, gróf Károlyi Sándor a pétervásári mandátumról lemond Beöthy Ákos javára.

— *Az egri mandátum.* Az Egri Híradó írja: A pénzügyminiszternek folyó évi október 28-án megszerzett egri mandátuma ellen petíció készül, Botrányosnál botrányosabb dolgok kerülnek napfényre, a bizonyítékok egész halmozásának, támogatásával. Előrelátható, hogy oly leleplezések lesznek az ország színe előtt, aminek még eddig ismeretlenek voltak a mi parlamenti életünkben is.

Petíció a csáktornyai mandátum ellen. Wlassics Gyula miniszter ur tudvalevőleg azzal tette általánossá nevét, hogy sokat levelezett és sokat toasztozott. A levelei émélygős hízéssel voltak tele, a toasztjai pedig nem nagyon igyekeztek hiven követni a valót. Nagy páthos, — a milyennel a halhatatlanok szoktak beszélni, — világra szóló kijelentések, a melyek az életrajziróknak fognak sok gondot adni. Ezekből állott a stréber miniszter poharas beszédei. Ilyen szabású beszéd volt az, a melyet a csáktornyai mandátum átvételekor mondott. Tele kijelentésekkel, a melyeket idézni fognak késő századok mulva is a parlamenti szónokok. Wlassics miniszter legalább komolyan azt hiszi. Ez alkalommal azonban nagyon mellékes előttünk, hogy mit mondott, tény azonban, hogy a mandátumot nagy hálálkodás közben átvette. Több mint 250 szavazót utasítottak vissza dr. Major választói közül, miután a kerület preperálására leküldött 70 ezer forint kevés volt a többség megvásárlására. Csak is ilyen törvénytelen eszközökkel juthatott Wlassics miniszter a csáktornyai mandátumhoz s ennek dacára a magasabb közéleti erkölcsen kultuszát feltaláló miniszter ezt a piszkos mandátumot elfogadta! Kiváncsiak vagyunk azou-

— Csengős László eljegyzését tartotta a gróf egyetlen leányával Amáliával.

Vacsoránál ültek a vendégek. A házi gazda éppen a pohár köszöntőbe kezdett, midőn az előszobából éktelen lármá hallatszott be a terembe. A grófnő kiküldötte a komornáját, hogy tudja meg mi történik ott kint. Egy pár percz mulva a komornyik lépett be. A házi gazda még nem fejezte be köszöntőjét.

— Méltóságos gróf ur . . .

A toaszt abba maradt.

— Mi az, mit akarsz!? rivalt rá a szolgálára a gróf.

— Egy ember és egy asszony akarnak bejönni s hiába utasítottam el őket, nem mennek. Lármáznak.

— Bocsásd be őket!

— De kegyelmes uram . . . Két paraszt . . .

— Paraszt? Mit keresnek itt?!

— A nagyságos Csengős László képviselő urat keresik. Vele akarnak beszélni.

Csengős László arca fehérebb lett a hónál erre a szóra . . .

— Különös . . . Bocsásd be azokat az embereket! László remegett. Dadogva mondta a szolgálának: Küldje el azokat a tolakodókat.

— De kedves Lászlóm, miért vagy ily izgatott? kérdé a gróf. Ej, vessünk véget ennek a dolognak. Jean, hívd be azt a két embert . . .

Feltárult az ajtó. Csengős János lépett be rajta és a felesége.

Se szólt, se köszönt egyik sem. János megköszönte a torkát, aztán azt mondta: már

megkövetem a téns nagyságos nemzeti uraimat, hogy hajlékukba betolakodom, de a fiam azt hallottam, hogy itt van, hát azért jöttünk. Ez itt az édes anyja.

— Kit keresnek maguk? kérdé a gróf.

— Csengős Lászlót, a fiamat. De nini most látom, ott van. Jaj de derék egy ember lett. Nézzed anyjuk az ott a László. — Itt vagyunk fiam. Gyere hadd öleljünk meg. Nem ismeresz meg ugy-e? Nem csoda ebben az új szürben másképp nézek ki . . .

A két öreg cseléd oda ment Lászlóhoz. Az anya megölelte, az apja megakart csókolni, de László ellökte őket magától.

— Mit akarnak kendtek!? Én kendteket nem ismerem!

— Ne bolondozz már . . .

Nagy suttogás lett a vendégek között.

A gazda felállott s Lászlóhoz fordult.

— László ezek a te szüleid . . . ezek a jámbor szegény parasztok . . . te azt mondtad hogy az apád . . .

— Ezek az emberek csalók . . . nekem nem szüleim . . . dadogta László.

— Hát megtagadsz engemet fiam!? kiáltott fel János

— Én kendet nem ismerem . . . az én apám régen meghalt, az Ióispán volt.

— Laci megver az Isten, hogy az édes szüleidet megtagadod . . . szégyenelsz bennünket ugy-e? Ne félj elmegyünk örökre. Nem átkozlak meg ezért a tettedért, pedig nagyon fáj! Engemet sem ismeresz édes anyádat?

— Menjen innnen . . . Kendet sem láttam soha! kiáltotta László — azután a házigazdához fordult: kérlek távolítsd el őket, hisz ezek vagy bolondok, vagy részegek.

Zokogva, sirva elment a két cseléd Majd meghasadt a szívéük. László utánuk ment. Lement a lépcsőn. Hazament a lakására. A feje tüzből égett, remegett minden tegja. Oda a házasság. Leleplezték, hogy közönséges paraszt fia . . . Szidta a két jó lelkű embert. Mikor aztán haza ért — kinyitotta az ablakot s onnan bámult a sötét éjbe. Kavargott a gondolat a fejében . . . belebódult a gondolkodásba. Eszébe jutott az a paraszt ember, az a vén asszony akiket megtagadott. Hallotta a sirásukat . . . Bámult maga elé mereven, úgy forogtak a szemei, mintha az esze elhagyta volna.

Egyet rándult teste, azzal feállott a párkányra — s ledobta magát a kövezetre.

Órákig feküdt ott vérbe fagyva. A két lába eltört. Mikor napok mulva magához tért — ott látta az ágya mellett azt a két öreget, akiket ő megtagadott, megint zokogott mind a kettő. Az anyja meg a homlokát csókolta.

— Anyám . . . apám . . .!

— Édes lelkem fiam!

Lázba esett megint László, aztán beszélt össze-vissza.

— Megtagadtam . . . de a gróf úgy néz rám . . . Amália szeretlek . . . úgy ég a fejem . . . megbüntett az Isten . . . tiszteljed apádat és anyádat.

ban, hogy a benyújtandó petíciót elveti-e a többség?
F. N.

— *Tíz petíció.* A képviselőház megalakulása után, mint a »Pol. Ért.« jelenti, az igazoló bizottsághoz tíz petíciót nyújtanak be. A petíciókhoz szükséges anyagot már összegyűjtötték s most készülnek ezek összeállításával. Eszerint tíz választás kétségesé válik, köztük két miniszteré.

— *A függetlenségi pártok* megszaporodtak egygyel: a pártonkívüli függetlenségi pártjával, Szalay Károly országos képviselő kijelenti a B. H.-ban, hogy ő csak elveket szolgál, nem személyeket s ezért nem lehet sem Ugropárti, sem Kossuthpárti. Szalay Károlyon kívül még a következő függetlenségi képviselők nem csatlakoztak egyik függetlenségi frakcióhoz sem: Kalocsay Alán, Várossy Gyula és Lits Gyula. A 9 főre leapadt Ugropárt egyik része, mint értesülünk, be fog lépni a Kossuth-pártba. Talán nem azzal a céllal, a melylyel Szapáry László gróf a szabadelvűpárt tagja akart lenni?

— *Aranyos-Maróth.* Az aranyos-maróthi választás a nyitrait és stomfait, gazságok dolgában jóval felülmulta. A választás napján közel 1600 választó jött be és ezzel szemben Klobusiczkyknak 700-nál több nem volt és a néppárti jelöltnek mégis buknia kellett.

A választás előtti három utolsó nap óriási erőfeszítéseket tett a kormánypárt. Valamennyi hivatalnok kortesuton volt, de a hallatlan vesztegetésnek (50—100 frt fejenként) igen kevés hatása volt, mert alig száz és egnéhány ember birtak elcsábítani. A választás előtti napon Karácsonyi pártelnökkel elmentünk az elnökhöz, felvilágosítást kérve, hogy pártunk hol lesz elhelyezve és mi módon az urnához vezetve, Konkolyi választási elnök eltérve az előbbeni szokástól, a vásártér melletti helyet jelölte ki a néppártnak. Figyelmeztetve a párt vezetőit, gondozkodjanak vezetőkről és másnap jelentsék be nála,

Ezen hely körülbelül 10 percnyi távolságra fekszik a szavazatszedő bizottságtól, egy utcán keresztül menni, míg azon ajtóhoz ér az ember, mely a megyeház udvarára nyílik; innét az udvaron keresztül két oldalt a lépcsőkhöz, honnét az egyik és a másik szavazatszedő-bizottsághoz egy folyosón juthat, honnét ismét jobbra-balra több ajtó nyílik, tehát egész labirintus.

Másnap reggel a választási napon Karácsonyi elment az elnökhöz, ki tudtára adta, hogy passe-partout a néppárt részére nem ad. A választás 9 órakor kezdődött. Mindjárt elején vagy két községet visszautasított Konkolyi azon ürügy alatt, hogy elkéstek, holott az ajtóban vártak, de senki sem hívta őket, Ekkor kijelentette az elnök, hogy csak két vezetőt tűr meg, Oszlány várakozott hogy hívják. Ezen községet is visszautasította, hogy elkésett. A kapitány ki folytonosan a városház udvarára nyíló ajtóban állott, kijelentette:

Oszlány ist noch nicht gerufen worden, sont hätte ich es auch gehört.

— Ja es ist gerufen worden — válaszolt az elnök.

— Das ist nicht wahr, es ist nicht gerufen worden — válaszolt a kapitány.

— Ich bin der Wahlpräsident, ich befehle! Oszlány hat sich verspätet, kann nicht stimmen.

— Ich sage nochmals, es ist nicht war.

Midőn a községeket hívták, ha a lépcsőn felakartak menni, elutasították a másik bizottság lépcsőjéhez, ezek ismét vissza és ekkor az elnök kijelentette, hogy elkéstek és visszautasította. Az első szavazatszedő-bizottságnál 39 községnek kellett volna leszávozni és 29-et a legnagyobb községeket ily módon megfosztotta szavazati jogától, ezek között Kis-Tapolcsányt 95 szavazattal. A bentlevő bizalmi férfiaknak pedig azt mondta az elnök, ő nem tudja, hogy odakint mit csinálnak, hogy a községek nem jönnek szavazni. A kik pedig felmentek szavazni, odafent várta őket a zsidó csöcselék, lökdöste, sokat behoztak a sorba, másokat leaszítottak a garádicson, de a szegény néptörte nyugodtan az inzultust és ha valaki szólt a csendőr azonnal elfogta.

A maróthi adminisztrátort és a vezekényi káplánt az elnök rendeletére Rudnyánszky főszolgabíró elfogatta a nélkül, hogy valamit tettek volna, kivéve, hogy a választóközségeket rendezték szavazásra. És mindjárt a választás megkezdése után történt és bezárták a többi elfogott paraszttal együtt egy ronda szobába, a gonosztevőket szokták bezárni és fogva tartotta este fél 10 óráig, azaz a választás befejeztéig.

Délután fél négy órakor az elnök kitzúta az egy órai záridőt, és ugyanakkor elfogatta a néppárti vezetőt, tehát vezető nélkül állottak a néppártiak, kint pedig meg volt parancsolva a kordonnak, hogy senkit sem bocsájtanak be.

A záróra eltelt, nem jelentkezhetett senki, de a nép türelmesen várt, mert azt hitte, hogy a másik szavazatszedő bizottságnál letzavazhat, midőn pedig a szavazás befejeződött, látva, hogy mily ruton megfosztották alkotmányos joguktól, a megyeház elébe vonultak és kérték, hogy engedjék szavazni. Innét természetesen a katonaság a szélrőzsa minden irányába elkergette őket.

Azon embereket, — pedig számosan voltak. — kiket elfogtak, erőszakkal vitték Klobusiczkyra szavazni, továbbá a kik a városba mentek, ha lehetett 50—100 forintokért, de mindezeket levonva, még 700 (vagy talán több is) többsége maradt a néppártnak.

A városban általános megbotránkozást szült ezen gaztett. A katonatisztek úgy nyilatkoztak, hogy ennyi gazságról még fogalmuk sem volt. Mindenki bámulta, hogy oly nagy tömeg oly példásan viseli magát, a királyi ügyész három izben nézte meg többed magával a tábornok és többek előtt nyilatkozott, hogy bámulatos azon rend és nyugodt magatartás, melyet ily nagy tömeg tanusít. Az elnök pedig mindig azt hangoztatta, hogy verekszenek és a papok lázitanak.

No mi azt hisszük, hogy tisztességes ember ilyen mandátumot el nem fogadhat. Ugy tudjuk, hogy a kerület néppárti választói petícionálni akarnak.
D. H.

UJDONSÁGOK.

Mária Dorottya főhercegnő esküvője.

Örömapja volt tegnap a felséges uralkodó háznak s a magyar nemzet lelkesülten osztozik az örömben, mikor a legmagyarabb főherceg bájosa leánya: Mária Dorottya lép oltár elé daliás vőlegényével az orleansi herceggel.

Az esküvőt megelőző ünnepélyes állami actusról, midőn a főhercegnő lemondott a trónöröklés jogáról, már megemlékeztünk,

A nászajándék átadása.

A renunziáció után a Hofburgban 25 francia arisztokrata hölgy jelent meg, kik Mária Dorottya főhercegnő, ő császári és királyi fenségének briliánsokból összerakott s felfelé liliomban végződő gyönyörű koronát nyújtottak át. A roppant értéket képviselő ékszernek átadása alkalmával elhangzott szavak, a mint mondják, az összes jelenlevőkre felejthetetlen benyomást gyakoroltak.

Mikor a francia arisztokrata hölgyek az ajándékot átnyújtották a főhercegnőnek, meghatottságtól remegő hangon így szólt:

— A gyönyörű ajándékot szíves köszönettel fogadom és fohászkodom Istenhez, hogy Franciaország koronája férjem fejére leszálljon. Azon a napon, a melyen ez meg fog történni, Fülöp oldalán fognak találni engem.

Ujabb vendégek érkezése.

Az esküvőre megérkezett a connaughti herceg is. A pályaudvaron a király s a királyi hercegek fogadták. A királyi dragonos egyenruhát viselt s a vendég herceget szíves kezesorítással üdvözölte. Azután a Hofburgba hajtottak. Fejérváry báró és Erdély miniszterek már este, Bánffy báró miniszterelnök és Wlassics dr. és Perczel miniszterek reggel érkeztek Bécsbe. Dániel miniszter kimentette magát, Lukács dr. pénzügyminiszter, a ki az esküvőn nem vesz részt, csak később érkezett. A Kóburg palotában a mátkapár tiszteletére délben villásreggelit adtak, melyen Stefánia özvegy trónörökösne is részt vett.

A diszebed.

Esti 6 órakor 216 terítékes diszebed volt Schönbrunnban, a melynél, miután a családi ebéd jellegével bírt, csak azon államok képviselői voltak hivatalosak, a melyeknek uralkodó esaládjai eljöttek az esküvőhöz. Jelen voltak az Olasz- és Spanyolország nagykövetei, Anglia ügyvivője, Bajorország és Portugália követei hölgyekkel. Ő Felsége az asztal közepén ült. Jobbról Portugália királynéja, a connaughti herceg, Mária Jozefa főhercegnő és az aostai hercegnő, balról a párisi grófnő, Ottó főherceg, az aostai herceg, a királylyal szemben ült a mátkapár, jobbról Klotild főhercegnő, Eau gróf, a toscanai nagyhercegnő, balról a chartresi herceg, Klementina kőbúri hercegnő és József főherceg. Ugyanannál az asztalnál ültek még a főhercegek, a főhercegnők, az idegen személyiségek és a francia családok meghívott tagjai, Goluchowski gróf, Bánffy báró, Badeni, a diplomaták és a legfőbb udvari méltóságok. Másik két asztalnál a miniszterek és a méltóságok ültek.

Színlelőadás Schönbrunnban.

Fülöp orleansi herceg és főhercegi mátkája tiszteletére a schönbrunni kastélyban rendkívül fényes közönség előtt színi színlelőadás volt. Nem kevesebb, mint 53 volt a száma a fejedelmi vendégeknek, kik a nagy csinall berendezett színházi épületnek páholyaiból és erkélyéről kísérték figyelemmel az előadást. A király ő Felsége a portugál királyné és az aostai hercegnő között ült. A menyasszony vőlegényével egy jobboldali páholyban ült. — Mária Dorottya főhercegnő kék ruhában jelent meg, pompás diadém, melyen szintén, mint a nyakéken türkizek voltak, melyek az Orleansok színeit jelképezték. A vőlegény kíséretében megjelent urak is kék hajtókát viseltek a frakcon és a Szent-Lélek rendjelnek kék jelvényeit. A földszinten kizárólag a legfőbb állami és udvari méltóságok foglaltak helyet. A két honvédelmi miniszter kivételével mindazon tábornokok, a kik ezredtulajdonosok, ezredük ezredesi egyenruhájában jelentek meg, követte ő Felsége, valamint József és Lajos Győző főhercegek példáját, kik szintén ezredük ezredesi egyenruháját viselték. A földszint négy első sorát hölgyek foglalták el. Midőn az udvar megjelent, az egész közönség — a hölgyeket sem véve ki — felállott és az udvari páholy felé fordulva, állva maradt mindaddig, míg az udvar helyet nem foglalt. — Mindenekelőtt egy francia vígjátékot adtak elő francia nyelven, melyben különösen van Dycknek, az opera tagjának és Hohenfels asszonynak és Brion kisasszonynak, a Burgszínház tagjainak játéka és remek francia nyelvezte aratott tetszést. Azután Offenbachnak »Monsieur et Madame Denis« című operetteje következett s végül ó-francia tánczok. Az előadás éjjeli fél 11 óráig tartott, mire theára a kastélyba vonult a vendégsereg. A magyar vendégek között ott voltak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Fejérváry báró, Wlassics, Perczel, báró Jósika, Kállay miniszterek, báró Vécsey főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnag, gróf Szapáry Gyula, mint a menyasszony helyettes főudvarmestere, Pálffy testőrkapitány, szintén ezredesi egyenruhában.

Az esküvő.

Bécs, nov. 5. (Saját tud. táv.) Mária Dorottya főhercegnő esküvője ma délelőtt tizenegy órakor ment végbe, a »Hofburg« templomban.

Az udvarhoz tartozók és a meghívottak által kísérvé vonultak a templomba, hol Falliani pápai nunczius számára imaszámoly volt felállítva. A templom előtt óriási néptömeg várta a menetet s óriási éljenzésben törtek ki a mátkapár megérkezésekor.

A nászmenetben a vőlegény József főherceggel jött, a menyasszony pedig Párisi grófné és Klotild kir. hercegnő kíséretében. Királyunk Portugália királynéjával vonult be s utánunk jöttek a főhercegek és főhercegnők diszes sora.

Az esküvőn nagy számmal voltak jelen a külföldi méltóságok.

A menet midőn belépett a templomba,

felharsantak a trombiták s Gruscha fogadta őket.

Ezután megkezdődött az esküvői szertartás. József főherceg, könnyekig meghatva hallgatta végig, nem különben neje is. Az esketési aktus elvégzése után Gruscha elimádkozta az oráció, mely után templomból kivonultak.

Az esküvőn az urak valamennyien frakkot viseltek.

A vőlegény szalon ruhában jelent meg az aranygyapjas rendel diszítve. a menyasszony pedig a francia hölgyek gyémánt koszorújával.

Az imponzans menetet, a templomból való kivonulásakor még nagyobb közönség nézte végig s lelkesen, szünni nemakaró éljen viharral adtak kifejezést érzelmeiknek, midőn a mátkapárt látták, kik meghatva köszöngették a kitérő jókívánásokat.

Az elutazás.

Bécs, november 5. (Saját tud. távirata.)
Mária Dorottya este 6 órakor férjével Alcsuthra utazott, hová éjjel tíz órakor érkeztek meg.

TÁJÉKOZTATÓ.

- November 7. Váradi Margit hangversenye.
12. Egészségügyi gyűlés a megyeházán d. e. 11 órakor.
12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
29. A biharm. nőegylet árvaházának megnyitó ünnepélye és az »Erzsébet« táncestély.

* **Ebéd a bibornok-püspöknél.** Említettük már lapunkban, hogy a helybeli szt. Orsolya-zárda 3 tagja s az újvárosi irgalmas nővérek 2 tagja a polgári iskolai tanítónképezdekből képesítő-vizsgálatot tesznek. Tegnap déli 1 órakor a vizsgáló bizottság tiszteletére dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök szűkebb körü ebédet adott. Jelenvoltak: dr. Nogáll János fsz. püspök, Ivánkovics János miniszteri osztály tanácsos, v. püspök, Vinkler József v. püspök, Zajnay János prépost kanonok, Winterhalter Antal pápai praelatus, Sipos Orbán kir. tanácsos, tanfelügyelő, Schiefner Ede pápai praelatus, Széchényi Jenő apát kanonok, Andrassy János apát kanonok, Radnai Farkas prépost kanonok, Palotay László apát kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő, Bunyitay Vincze kanonok, Krüger Viktor főreáliskolai igazgató, Kappel György főreáliskolai tanár, Makucz Ernő zárdalelkész s az udvari papság.

* **A budai királyi vár.** krisztina városi részének falait a második emelet padlómagasságáig emelték s így a mostani évre tervezett munkát befejezték. Még néhány napig dolgoznak csak rajta, azután beáll a szünet. Kora tavasszal újból hozzálátnak s a jövő évben az egész épület tető alá kerül.

* **A muzeumról.** Az immár csak nem egészen beültetett park közelében diszlik s a »kínai fal« dőlével már az újsorról s a Schlauch parkból is látható muzeum egyelőre még nyitva marad, amire ezennel fölhívjuk az érdeklődő közönség becses figyelmét. A pompás park utait szép egészséges hársfák szegélyezik; a kerítés mentén diszcszerjék változatos rendje van ültetve, végre a kert két végén levő rondeankban egész groupe kis fenyőfa van elhelyezve. A nagyköltséggel még a tavasszal elvetett pázsit most már kielégítő képet mutat; általában Barényi kertész a legszebb reményeket fűzi a vegetáció fejlődéséhez, mert hiszen mind a talaj, mind a fekvés a lehető legjobb s a Schlauch parkéhoz nagyon hasonlít. Ha meggondoljuk, hogy a Schlauch-parkban minden fa megmaradt s gyönyörűen fejlődik, nem kételkedhetünk a muzeum park jövőjében sem.

* **Kitüntetett kiállítók.** Az ezredéves kiállítást pár nappal ezelőtt zárták be. A kiállításon díjakat nyert kiállítók névjegyzékét most teszi közzé csoportonként az igazgatóság. — A napokban jelent meg az állami aranyérmet nyertek névsora s abban Biharmeg-

gyéből vagy Nagyváradról senkit se találtunk A B. K. tegnapi száma közli az állami ezüstérmet nyertek jegyzékét, de ebben is alig találunk megyénkbeli vagy városunkból valakit. Mindössze két kitüntetés van, amely bennünket közelebről érdekel. Allami ezüstérmet nyertek: a mülki apátság margittai uradalma és a jászói prépostság erdészete, a melyhez a premontrei rend biharmegyei nagy kiterjedésű erdői is tartoznak.

* **A katonaság tisztelete.** Hogy milyen példás egyetértés uralkodik a nagyváradai polgárság és katonaság között, mutatja az a körülmény, hogy midőn városunk egy köztisztelőben és becsülésben álló előkelő polgára Des Echerolles Kruspér Károly a napokban névnapját tartotta a helyben állomásozó 37-ik ezred tisztikara, szerenáddal lepte meg. Ez alkalomból estély volt e népszerű ur vendégszerető házában, melyen városunk legelőkelőbb emberei jelen voltak a polgárság és katonaság köréből.

* **A „Gyermekbarát“ egyesület választmánya** november hó 8-án (vasárnap) d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében Ritoók Zsigmond elnök, elnöklete mellett ülést tart.

* **Kananokból egyenesen bibornok.** Hire ment, még pedig nem alaptalanul, hogy a pápa legközelebb bibornokká kreálja Prisco József nápolyi kanonokot. Az a kérdés, hol és hogy szerezte Prisco kanonok a biborra az érdemeiket? Sanseverino Kajetán tanítványa volt aquinói szent Tamás filozófiájának felújításában s mint tanár világhírű nevet vivott ki magának irodalmi munkái által. Ez vetette meg tekintélynek alapját. Filozófiai érdemeit aztán ritka buzgó társadalmi tevékenységgel koronázta meg.

† **Gelbmann Márton.** A soproni társaskáptalannak gyásza van. Egyik érdemes tagja Gelbmann Márton, aranymiséis áldozópap, hosszú éveken keresztül szomodói plébános f. hó 3-án visszaadta lelkét teremtőjének. Az elhunytól a soproni társaskáptalan a következő gyászjelentést adta ki: A soproni társaskáptalan szomorodott szívvvel jelenti szeretett tagtársnak ngos és ftdő Gelbman Márton, a társaskáptalan örkanonokjának f. évi nov. hó 3-án délelőtt fél 12 órakor, a végszentségek ájtatos felvétele után, életének 77-ik, áldozópapságának 52-ik évében, végelgyengülés folytán bekövetkezett gyászos elhunytát. Az Istenben boldogultnak hült tetemei f. hó 5-én délelőtt 9 órakor a Szt. György egyházban tartandó szentmise-áldozat után a Szt. Mihályról címzett sírkertben fognak a boldog feltámadás reményében nyugalomra tétetni. Sopron, 1896. nov. 3-án Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Az anyakönyvvezetőkre kiszabott rendbirságok.** A belügyminiszterhez kérdést intézett egyik állami anyakönyvi felügyelő az iránt, mily célra fordítandók az anyakönyvvezetőkre kirovott rendbirságok? A miniszter kijelentette, hogy oly anyakönyvvezetők nézve, a kik hivatali kötelekben állanak, a rendbirságok hovaforrása tekintetében is a főhivatalokra irányadó szabályok alkalmazandók: azon anyakönyvvezetők rendbirságai pedig, a kik nem állanak hivatali kötelekben, az anyakönyvvezetői megbízatás természeténél fogva az állampénztárba szolgáltatandók be.

* **Partbiztosítás.** A Körözs vizsodra a garasos hid tájékán ácsapott a balparti házak tövére s ez okozta az elmúlt évben a káptalan bérházánál a kőpart beomlását. Most már a feljebb fekvő házak alapját is fenyegeti a víz. A ndrényi Lajos háztulajdonos a bekövetkező bajoknak elejét veendő, két méter széles kőrakással akarja biztosítani házában alapját. A városi mérnöki hivatal a kőrakás elkészítésére az engedély megadását javasolja. A védmű építéshez már hozzá fogtak.

* **A kik polgári házasságból élnek.** Furfangos család nyomára jött a budapesti rendőrség. Ezek a polgári házasságkötést használták ki jövedelmi forrásul. Az egyik közülük Dvoracsek Imre, balassa-gyarmati születésű, 27-éves, foglalkozás nélküli asztalossegéd. Dvoracsek hosszabb idő óta rendes látogatója volt az anyakönyvi hivataloknak, s ott a házasság-

kötések alkalmával ügyesen mindig megtudta az új házások lakcimeit. Az esküvő végeztével, midőn a násznép már a lakodalmas háznál egybegyűlt, megjelent Dvoracsek s magát az anyakönyvi hivatal szolgájának adva ki, a házasságkötés alkalmával fölterített szőnyeg használati díja fejében 2 forint kifizetését kérte. Naponta ezen uton könnyű szerrel megszerzett 10—20 forintot. A véletlen azonban — egy konkurrens által — a rendőrség kezeibe jutatta a lakodalmas csalót. Kovács Gusztáv mérnök lakásában is megjelent, csakhogy már későn, mert előzőleg egy hasonló szakmában dolgozó társa felvette a szőnyeg használati díjat. Dvoracseket, midőn kérésével előállott. Kovács mérnök az előhívott rendőrrel letartóztatta A csaló kihallgatása alkalmával beismerő vallomást tett.

* **Adóelengedés jégkárosultaknak.** A földmivelésügyi miniszter érdekes leiratot bocsátott ki, mely szerint a miniszter azon gazdáknak, a kik jégkárt szenvedtek, a pénzügyigazgatóságok útján felterjesztett kérvények alapján adóelengedési kedvezményt ad. Tehát gazdáink e kedvezményért még most is folyamodhatnak.

* **A Budapest-Lipótvárosi bazilika toronyóráját,** mely már hónapok óta pihen, újja alakították s az új szerkezet most kezdte el működését. A déli toronyban a Schopper-féle szent háromság-harang alá egy óriási ütőművet tettek, a melynek kalapácsa ötvenkét kiló súlyu s ez üti az órák számát. Az ütőművet villamos erő mozgatja, a mely előbb a másik toronyban levő negyedóra verőt hozza működésbe s csak azután megy át egy kikapcsoló szerkezet segítségével az óriási óraütőre. A szerkezet azért is érdekes, mert egyetlen a maga nemében egész Magyarországon.

* **Érdekes adomány.** Jeleztük már, hogy gróf, Andrassy Tivadar a gálszécsi izraelita hitközségnek a zsinagóga építés-alapjának gyarapítására 20.000 forintot adományozott, ez által egyáltalán lehetővé téve a gálszécsi zsidótemplom fölépítését. Gálszécs a tőketerebesi választókerületben van, a hol gróf Andrassy Tivadarnak a választások alkalmával Bujanovich Sándorban erős ellenfele támadt — de a grófot H—k. jelenti — megválasztották éppen nem a tiszta választások mintaja szerint, míg fivére Gyula gróf — Bánffy egyezkedési hajlmainak magasabb fokú hitelesítése céljával két kerületben is megbukott. Már most, úgy találja idézett lap, hogy fölötte érdekes volna megtudni, hogy Gróf Andrassy Tivadar mikor adta azt a 20.000 forintot? A választások előtt buzditásul azok folyamán lelkesítésre, vagy utánuk — honorárium képpen. Ennek tisztázása úgy a zsidók, valamint a terebesi képviselő politikai reputációja érdekében igen ajánlatos volna. A P. H. szerint a gróf 20.000 téglát adott.

* **Rebach vagy madátum?** Tegnapi számunkban megirtuk, hogy a honvédelmi miniszter a m. kir. honvédség részére a 268.000 bakancs-szükségletből csak 20.000-et jutatott a hazai kisiparosoknak, s hogy a többi javarészen Wolfner Tivadar fogja szállítani. Az összeférhetlenségi törvény azonban világosan rendelkezik, hogy olyan ember, ki az állammal szerződés viszonyban áll, képviselő nem lehet. Ennélfogva Wolfner urnak vagy a bakancsokról vagy a mandátumról kell lemondania. Megengedjük, hogy a választás nehéz, a minthogy a gödöllői választás sem volt könnyű. De végre is választania kell, mert az összeférhetlenségi törvény a bakancsot és a mandátumot inkompatibilisnek mondja. A Weisz Berthold és Manfréd-féle konzervgyár, valamint az ő lőszér és tölténygyár vállalatuk, miatt is az összeférhetlenségi esetet ezekre az urakra nézve bejelentik. Légrády Károly ur, a »Légrády Testvérek« nyomdávalatnak biztosította a hosszú tartamu nyomdai szerződést a m. kir. állampénztárakkal s több miniszteriummal. Összeférhetlenségi bejelentés nem volt a mult ülésszakban, de bizonyosan lesz most, mikor az üzletemberek egész raja vonul be a képviselőházába, hogy első sorban annak a naivságára vagy a korrupciójára spekuláljon.

* **Egészségügyi ülés.** A cseffai járásorvosi állásra hirdetett pályázat már lejárt s mint halljuk, kellő képesítéssel bíró pályázó van elég és így kilátás van rá, hogy a főispán kö-

zelebb betölti a járásorvosi állást. Különben a beérkezett pályázati kérvények felülvizsgálása czéljából a megye közegészségügyi bizottsága november hó 12-én délelőtt 11 órákor ülést tart.

* **Egy nemeslelkű yankee.** Az amerikai katolikus egyházat nagy öröm érte a közel-múltban. Több éve már, hogy az Egyesült Allamok székhelyén az amerikai katolikus áldozatkészségéből fennáll a kath. egyetem, melynek tanárait az ó és új világrész kitünőségeiből választották ki. S most egy protestans, Mr. James Hill, 1,300,000 frt költségen papnevelő-intézetet állított mellé. Hogy mi indította a nemeslelkű férfit e tetre, maga mondotta el a megnyitás ünnepén. 40 esztendőn át tartó barátsága, mely őt, egy — hivatása magaslátán álló — kath. paphoz fűzi és a tisztelet, melyet egy kath. családanya példája, kinek házában sokáig tartózkodott, benne a kath. vallás iránt ébresztett. Felállította — mondá ő — azt az intézetet azért, hadd növekedjenek benne katolikus papok, kiket ő képeseknek tart arra, hogy a vallástalanságnak elejét vegyék s az embereket igaz czéljuk felé vezessék. Hogy mily lelkesítő hatással volt e tett az amerikai kath. hívekre, kitűnik abból, hogy a megnyitás ünnepére, melyet maga a pápai internuntius végzett, megjelent 14 érsek és püspök, 200 pap és 10000 kath. hívő. Nekünk pedig az esik legjobban, hogy míg az emberek nyakig vannak telítve önzéssel, anyagi gondolkodással, akad egy-egy férfit, ki az eszményies törekvéseket méltányolja és pártolja.

* **Vasuti szerencsétlenség.** A Nagy-Szeben és Kis-Kapus között közlekedő személyvonat, mely hétfőn délután 5 órákor indult el Nagy-szebenből, Vizakna előtt egy treszinával össze-tűtközött. Habár a legénység figyelmeztette Felmér János treszim vezetőt, hogy ideje volna a gépet a sinekről leemelni, nehogy a személyvonat azt össze törje, Felmér ragaszkodott ahhoz, hogy eléb ériék a vizaknai hidnál levő sorompót. E közben a völgybe lefelé örült gyorsasággal robogó vonat oda ért, a sinekből félig leemelt treszintát a mellette álló szolgálattelvő legénységgel együtt, a pályáról messze elhajította és a vezetőt, ki a pályán állva előbb a treszina jelző lámpáját akarta biztonságba helyezni, a mozdony megkapta és mintegy 100 méternyire magával cipelte. A szerencsétlen ember oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a halál rögtön bekövetkezett. Felmér özvegyet és öt gyermeket hagyott hátra. A két vasuti munkás, kiket a mozdony a treszinával együtt kivetett, kisebb sérüléseket szenvedett és a szebeni kórházban gyógykezeltetnek.

* **Öngyilkos huszár főhadnagy.** Debreczenben Bay Bertalan, a 2-ik honvédhuszár ezredbeli főhadnagy, szolgálati revolverével tegnapelőtt mellbe lőtte magát. A golyó a hátán jött ki. Bay élet-halál közt lebeg. Azt hiszik, szerelmi csaldóság vitte végzetes tettére.

* **Az Expressz-csomagok kézbesítése.** Az expressz-csomagok kézbesítésének hiányai miatt évről-évre szaporodnak a panaszok. Ezek orvoslására a budapesti posta- és táviridgazgatóság, fontos rendeletet bocsátott ki, mely e hónap 21-én lépett életbe. E rendelet csak a budapesti hivatalokra szól, de tekintve, hogy az országban a helybeli hivataloknál adják fel a legtöbb csomagot, üdvös kihatással lesz az egész országra. E rendelet értelmében az expressz-csomagokat a jelzett naptól kezdve a felvevő hivatalok mindjárt a felvétel alkalmával elküldönik a többi közönséges csomagoktól s a szerint, a mint a pályaudvarokról induló mozgóposták vonalaira tartoznak, külön csoportosítják.

* **Kétszeres szökevény.** Kétszeres bűnbe esett Steiner Jenő, recte: Jónás. Szeptember 13-án megszökött katonáéktól, a hol az egészségügyi csapathoz volt beosztva. Megszökött pedig azért, mert valami a kezéhez ragadt, a mihez semmi köze sem volt. Ezt a bűnét most betetőzte azzal, hogy Nemes Dezső agárdi lakostól kicsalta keresztlevelét, iskolai-, községi-, katonai bizonyítványát, katonakönyvét s mig Nemes egy levéllel egy nem létező egyénhez küldötte, ismét odább állt. Nemes panaszára a sátoralj-ujhelyi rendőrség körözi most a kétszeres szökevényt.

* **Templomrablás.** A zombai (Tolnamegye) római katolikus templomot e hó 2. és 3-ika közti éjjel kirabolták. A tettesek, miután a templom főajtaján behatolni nem tudtak, a sekrestye-ajtón mentek be, melyet álkulccsal nyitottak ki. A sekrestyében levő szekrényt is így nyitották fel, itt találták a tabernaculum kulcsot, melylyel azt felnyitották. Innét elvitték a szentségmutatót, a szent ostyát pedig 3 darabra törve, az oltárra dobták. Elraboltak ezenfelül egy értékes nagy kelyhet patenával együtt s egy ezüstözött pacificalet. A tabernaculum kulcsát s egy ruhaszekrény kulcsot szintén elvitték. A csendőrség a tetteseket erőlyesen nyomozza.

* **Árlejtés irodaszerekre.** Nagyvárad város összes hivatalainál szükséges író- és iroda szerek szállítására korábban tartott árlejtés nem volt eredményes, mivel az egyes pályázók által bemutatott minták nagyon eltérők voltak egymástól. Az árverelő küldöttség a beadott minták közül kiválasztott egy minta csoportozatot s azokra tüzött ki új árlejtést. Tegnap délelőtt bontották fel az új ajánlatokat. A legelőnyösebb feltételeket Laszky Ármin tette s így neki javasolják a szállítást kiadni. Mint halljuk egyik nagyvárad papirkereskedő megakarja fellebbezni az árlejtést, mert ő nem lett felhíva a pályázatra.

* **Futtató bérkocsis.** Egy konflis kocsisról s így elképzelhető, hogy nem elme futtatásról van szó, hanem egy megbetegedéshez közel levő, kiálló oldalbordájú pegázus kergetéséről. Verte az ostorral kegyetlenül, a kegyetlen gazda, még pedig körülakban futásra kényszerítette szegényt, ki valódi telivér szemazásának azzal adott bizonyítékot, hogy orrán száján csurgott a vére, tajtékzott is, mint egy tüzes harczi mén. Egy csendőr előtt fitogtatta jóságát a megkerült konflis, ki tudván köteleességét és bejelentette a rendőrségnél az állatkinzó embert. Felcizálták aztán és jól megpironogtatták, mire a bűszke bérkocsis kijelentette, hogy:

— Szíp, szíp a törvény, de hát má' az én jóságomba csak nem parancsol.

* **Hózivatarok.** Alsó-Kubinból írják, hogy ott két nap óta erősen havazik, hó borítja az egész vidéket s dermesztő hideg uralkodik. Távirati jelentés szerint Lembergben nov. 3. reggel szintén nagy hózivatar volt. Az orosz határról is hasonlót jeleznek tudósítók.

* **Családi idyll.** Egy mérges kinézésű munkás és felesége állt tegnap a rendőrség előtt. A munkás arról volt nevezetes, hogy nagyon gyakran megverte a feleségét. Tegnap már annyira ment, hogy majd megfojtotta. Ezért kellett aztán a törvény elé jönnie, hol a következő párbeszéd folyt le:

Rendőrbiztos: Meg ne merje verni többet a feleségét, mert meggyül a baja.

Panaszlott: Ki mondja?

R.: Én mondom, meg a törvény.

P.: Mán akármit is mond a törvény, meg az ur, én megverem, ha nekem tetszik.

R.: Majd meglátjuk!

P.: Meg is látják azt! Azért verem meg, mert nagyon szeretem, ahhoz az urnak osztán semmi köze tovább! Ugye feleségem?

A feleség aztán könyekig rebegte el, hogy „igaz, úgy van.” Így aztán semmi beleszólása nem volt a rendőrségnek s a férj és feleség a legjobb egyetértésben távoztak.

* **Rendőri hírek.** Egy gyanus ember a rendőrségnél. K a r g e r Sándor nagyvárad vendéglős, a nagytemető mellett egy gyanus embert fogott el, ki egy ezüst lánczot arannyal futtatott ezüst órát akart kocsisának meglepő olcsó árban eladni. Kárger Sándor a fiatal embert bevitte a rendőrséghez, hol Weisz Jakabnak vallotta magát. Kékitőgyári munkás volt Budapesten, azonban azt nem tudja igazolni, hogy a múlt év novemberétől miféle helyeken és mi járatban ferdült meg. — **Fejbe vágta a társát.** V a s Gergely, pár nap előtt egy csákány miatt az épülő tűzér laktanyánál úgy főbe vágta munkás társát G e c z e Tódort hogy a kórházba kellett szállítani. Nyolcz napig nyomta az ágyat s tegnap bocsátották el meggyógyulva. Egyenesen a rendőrséghez ment hol az esetről jelentést tett. — **Garázdálkodó hentes.** Modura Gyula hentes legény, tegnap egy mulató helyen, óriási garázdálkodást vitt véghez. Egy hatalmas hentes késsel fenyegetőzött, mire a tulajdonos és leánya szivgörcsö-

ket kaptak. Telefonoztak a rendőrséghez, innet aztán elment két ember a dühöngőért, de bizony ketten is alig birtak a dühöngővel, ki egyre azt hajtogatta: „így mulat egy hentes uraim!”

Nagyvárad város közügyei.

Közigazgatási ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta e havi rendes ülését, melyen a folyó ügyek kerültek tárgyalásra.

Jelen voltak: Beöthy László főispán elnöke alatt Sal Ferencz polgármester, Rácz Mihály főjegyző, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós pénzügyigazgató, Gyurkovits Kornél áll. ép. főnök, dr. Hoványi Ferencz v. főorvos, Dús László v. főügyész, Rádl Ödön, Némethy Károly, dr. Grámm Károly, dr. Grósz Albert, Frankó Endre, Hoványi Géza és Mihelffy Adolf, dr. Bulyovszky József kir. ügyész.

Az ülés megnyitása után felolvasták a polgármester havi jelentését a közigazgatás mult havi állapotáról.

A jelentésnek a közegészség és közbiztonságra vonatkozó adatait már közöltük:

A jelentés szerint október hó folyamán a kapitányi hivatal mint I. fokú iparhatóság által kiadott 32 új ipar igazolvány s ugyanez idő alatt megszűnt 14 iparüzlet.

Az adóbefizetések elég jók voltak, bár 2120 frt 63 krral kevesebb összegű egyenes adó folyt be, mint az elmúlt év hason időszakában.

A jelentés többi része a közmunkákról és az egyes hivatalok ügyforgalmáról szól.

A miniszteri leiratok között kiválóbb fontosságú közoktatásügyi miniszter rendelete, melyben a törvényre hivatkozva kijelenti, hogy az iskola fenntartók a tanítói nyugdíjalap az 1892—3. tanévtől máig évenként és növendékénként 15 krt kötelesek fizetni. Kivételnek ez alól a zárdaiskolák és azon magán tanintézetek, a melyeknek tanerői nem tagjai az országos nyugdíj alapnak.

A közigazgatási bizottság utasítja a polgármestert, hogy az illető iskolák fenntartóit hívja fel az összegek befizetésére s arra, hogy jövőre nézve határozott összeget ajánljanak meg a nyugdíjalapra.

J á n o s h á z y János közs. iskolai tanító kérte a 8-ik ötödéves pótlék folyóvá tételét. Az összeg utalványozására Nagyvárad városát felhívja a közigazgatási bizottság.

Egy csapat adó- és utadó ügyet, felebbezést intéztek el s az ülés 4 óra után véget ért.

Biharvármegye közügyei.

Biharmegye közegészségügye.

A járványos betegségek Biharvármegye területén mind ritkábban fordulnak elő. Október hó második felében, 15-től 31-ikéig a 495 községben a különböző járványos betegségek csak 11 megbetegülést és összesen 5 halálozást okoztak. A gyermekpusztító difteritist a fél hónap alatt a csekély számú megbetegedés mellett egyetlen halálozást sem okozott.

A járványos betegségek statisztikája a fél hónapról különben a következő:

a v ö r h e n y: Székelyhidon fellépett 3 esetben, régebbi beteg volt 7, összesen 10, ebből meghalt 5. Sarkadon volt a félhónap alatt 3 betegülés. Berettyó-Ujfaluban 1 régebbi betegülés;

a d i f t e r i t i s: Konyáron 4 új, 3 régi; Sarkadon 1 új; Esztáron 4 régebbi, Hegyköz-Kovácsiban 2 régebbi eset;

a h ö k h u r u t: Varsányban szerepelt 27 régebbi esettel;

a h a s i - h a g y m á z: egy új betegedéssel sem szerepel; Telkesden volt 7 régebbi és Esztáron 1 régebbi betegülés.

a v é r h a s: egész október hónapban egy megbetegedést sem okozott.

Az örvendetes adatok igazolják, hogy Biharvármegye területén ugy a hatóság, mint különösen az orvosi-kar teljes igyekezettel fáradozik a járványos keletségek elfolytásán.

Mac Kinley.

Az észak-amerikai Egyesült-Államok új elnökjelöltje.

Mac Kinley ugyiszólván egyszerre, a neve után elkeresztelt bill tárgyalása óta lett nagy emberré. Hirtelen kivivott népszerűsége szinte talányszámba megy, mert Mac Kinley multjában sem politikai sikereket, sem katonai hőstetteket nem lehet felfedezni. Sőt az amerikai életrajzok gyűjteményében is, mely 1888-ban, tehát 8 évvel ezelőtt jelent meg, hiába keresnénk a nevét.

Mac Kinley 1844. február 26-án született Ohio állam Niles nevű városkájában. Skót családból származott, a mit a neve is elárul. Szülei, kiknek rajta kívül még nyolcz gyermekük volt, nem igen bővelkedtek vagyon dolgában. Mac Kinley ugyiszólván önmaga tartotta fenn magát iskolás korában. 1861-ben kitört a polgárháboru, ő is beállt az önkéntesek közé és 14 hónapig szolgált. Az antietami csata után hadnagy lett s mire a háboru bevégeződött, őrnaggyá léptették elő. De tudva azt, hogy a polgárháboruban mily sok alkalom volt kitüntetések szerzésére és mily könnyen ment az előléptetés. Mac Kinley őrnagysága nem mondható fényes eredménynek.

Ezután visszatért jogi tanulmányaihoz és 1868-ban a törvényszékhez nevezték ki. Jogi sikerei sem mondhatók kiválóknak; nem közönséges tehetsége volt és állása is az előkelőbbek közé tartozott ugyan, de ő e pályáját, mint Amerikában olyan sokan, csak lépcsőknek használta a politikai téren való emelkedéshez. 1877-ben a képviselőház tagja lett s tehetségét és munkásságát legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy néhány év múlva beválasztották a Committee of Ways and Means tagjai közé. E bizottságnak később ő lett az elnöke.

Bloine többek közt így jellemzi őt a Kongresszus husz éve című munkájában. Villiam M'Kinley egyike volt a Ház legjobb statisztikusainak s mindig lelkesen védelmezte a védvám-rendszert. Jó szónok volt, kinek mindig volt nagy hallgatósága is.

Mac Kinley akkor lett általánosan ismert, a mikor a róla elnevezett Billt beterjesztette. A nagy politikai esemény egészen az ő nevéhez fűződött. Ez szerezte meg neki a népszerűséget s ennek következménye volt, hogy 1893-ban Ohio kormányzójává választották meg 80.000 szavazattöbbséggel. Most már csak egy lépés választotta el az elnökségtől.

Mac Kinley fáradhatatlan szónok, bár sem retorikája, sem képzelete, sem humora nincs. Egyetlen tulajdonság sincs benne abból, a mi Linczolt olyan népszerűvé tette.

Szónoki ereje abban nyilvánul, hogy mindig az igazság feyverével harcol, mindig megdönthetetlen tényeket és érveket hoz fel állításainak bizonyítására és higgadtan, lassan rákényszeríti a hallgatóságot, hogy neki igazságot adjanak. Magánéletében egyszerű, szigorú és önmegtartóztató.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Várad Margit hangversenye. V á r a d i Margit nagyvárad származásu opera-énekesnő, f. hó 7-én a »Fekete Sas« nagytermében Tutsek Ferencné és Polonyi Elemér közreműködésével hangversenyt rendez. A közönség nagy érdeklődéssel néz e hangverseny elé melynek műsora a következő:

1. a) Bizet. Carmen operából Carmen belépő dala.
- b) Gounod. »Az ut a melyen járok.« Énekli a hangversenyzőnő.
2. a) Back. Fantasie.
- b) Liszt. Cönert-Etudes.
- c) Polonyi. Walse de Consort. Zongorán előadja Polonyi Elemér ur.
3. a) Mascagni. Parasztszöcske operából Santuzza románca.
- a) Franz. »Im Herbst.« Énekli a hangversenyzőnő.
4. a) Chopin. »Nocturné.«
- b) Polonyi. »Caprice.«
- c) Liszt. »Rhapsodie Hongroise.« Zongorán előadja Polonyi Elemér ur.
5. a) Tarnay. »Meg szeretnék halni.«

b) Hubay. »Rózsabokor a domboldalon.«

c) Magyar népdalok. Énekli a hangversenyzőnő.

Jegyek már válthatók e hangversenyre Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében.

Igazságszolgáltatás.

»Liberális éjjeli botrány.«

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Budapest, nov. 5.

Ez év elején történt, hogy a kölesdi képviselőbe s ki akkor még egyszerű választópolgár volt, a muzeum-köruton belekötött egy orfeumi hasbeszélő. A képviselő urnak ezt az éjjeli kalandját Liberális éjjeli botrány cziménés a Mosdatlan száju titkár alcimen megírta a néppárti Magyar Néplap, közölve egyuttal Pichler arczképét. A főczim alatt ezt írta:

»Ez az ur a mult éjjel egy lebujkávéházból részegen kibotorkálva, két hazatérő fiatal lánykának utját állotta szemérmetlen ajánlatokkal ostromolta s mikor egy komoly családosi uri ember látva állapotát, többször tiszteletre intette, Preller őt megrohanva összeviszsa verte.«

A mosdatlan száju titkár alczim alatt egyebek közt ez olvasható:

»Kossuth Ferencznek erkölcsi kötelességévé tesszük, hogy fogadjon maga mellé becsületes keresztény embert, ne ilyen közmaszkaránt.«

Pichler e közlemény miatt sajtópört indított a Magyar Néplap ellen, a mely Gelsei Biró Zoltánt nevezte meg mint az inkriminált cikk szerzőjét.

Vádelelében elmondja Pichler a hasbeszélővel való afférját, aztán így folytatja:

»Mint egy szabadelvű lap munkatársa és a szabadelvű Kossuth Ferenc titkára, én is ott vagyok azoknak a sorozatában, a kikkel szemben a Magyar Néplap mindazt megengedhetőnek tart, a kiket bátran rágalmaz, piszkol, gyanusít, a vallás védelmének ürügye alatt.«

A cikket végesvégig vakmerő koholmányának mondja s becsületsértéssel és rágalmazással vádolja szerzőjét.

Az esküdtzék ma ült össze, hogy elégtelt szolgáltatasson Tichler Győzőnek, a ki Vázsonyi Vilmos drt hozta el magával védőnek a tárgyalásra. Eljöttek vele Kossuth Ferenc, Eötvös Károly és Hentaller Lajos országgyűlési képviselők is. tanuságot tanni képviselő társuk kifogástalan karakteréről.

A tárgyalás tizenegy és fél órakor kezdődött nagy hallgatóság előtt Zsitvay elnök tudatta, hogy a vádlott, bár szabályszerűen megidézték, nem jelent meg félóráig hasztalan várakoztak rá, az elnök megindította ellene a makacsági eljárást.

Az esküdtzék így alakult meg: Eisele Ödön, Dietzl Károly, Domokos Ferencz, Eichwald Gyula dr., Komáromy István, Bretter Dániel dr., Stern József dr., Stern Gusztáv, Wolfner József, Csöke Ferencz, Heinrich Alajos, Hercz Viktor, rendes, Ringer Emil és Kiss Béla póttagok.

Miután a vádelelet s az inkriminált cikket fölolvasták, a panaszos kérte a sajtóbírószágot, hogy hallgassa ki erkölcsi tanuit s olvassa föl az éjjeli kaland dolgában hozott rendőrségi ítéletet. A bíróság teljesítette a kérését s először a tanukat hallgatta ki.

Kossuth Ferencz az általános kérdésekre elmondja, hogy 55 éves, lutheránus vallásu, özvegy, országgyűlési képviselő.

Az elnök: Ismeri Pichler Győzőt?

Kossuth: Ismerem, mert titkárom, becsületes munkás, tiszteletreméltó ember.

Eötvös Károly, 55 éves református vallásu nős, ügyvéd és országgyűlési képviselő.

Az elnök: Ismeri Pichler Győzőt?

Eötvös: Ismerem.

Az elnök: Honnét ismeri?

Egy hang: Az Abbáziából. — (Nagy derűtség.)

Eötvös: Már régen ismerem, s mondhatom hogy jóra való, derék ember.

Ugyanigy vallották Hentaller Lajos országgyűlési képviselő, Jóauthy Albert kir. táblai

biró és Tauschk Ferencz kereskedő a kik szintén erkölcsi tanuk voltak.

Azután a rendőrségi aktákat olvasták fel. Kitűnik belőlük, hogy Pichlernek csakugyan semmi része se volt az éjjeli skandalumban, s azért a rendőrség meg is szüntette ellene ez eljárást.

Sajtóper. A nagyvárad esküdtzéknek az év két utolsó hónapjában lesz elég dolga. Novemberre három sajtóperet tüztek ki s már december hó 3-ika is le van foglalva az esküdték bíraskodásának. Ekkorra tüzte ki a sajtóbírószágot az Ullein Ferencz körösbányai lakos által Nikolics Döme aradi lakos ellen indított sajtóper tárgyalását.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGENY.

Írta:

G É R A R D E D.

31

— Nem is sejtette, hogy bármilyen virág tőle mégis csak az iagzi tett volna.

Most már elment és a leányok magakra maradtak.

— Hogy tetszik neked, Viczia? kérdé Xenia.

— Én nekem — nem tudom — igazán sehogyan sem! válaszolt a kérdett az ablaknál és homlokát szoroson az ablaküveghez szoritva, kitekintett a távozó szánkó után.

— Én nagyon kedves embernek találok; jegyzé meg Xenia.

Azután lesütötte a szemeit és mosolyogva keblére tüzött virággal játszott.

— Természetesen sok bolondot beszélt össze; folytatá kevés vártatva. — Hallottad, amint mondta, hogy óhajtott volna, ha az a domb magasabb és a vihar nagyobb lett volna akkor éjjel?

Viczia nem felelt. De az ablakmélyedésből, ahol állt, nehéz fohász hallatszott.

— De Viczia, mi bajod?

— Ugyan hagyj föl azzal a belond tréfával; kiáltott föl Viczia és hirtelen elfordult az ablaktól.

Xenia szinte ijedten nézett unokanővérére.

— Viczia lelkem, mit vétettem neked?

Mily édesen csengett a hangja, és a másikké milyen érdes volt.

— Te haragszol rám, talán az Azaleaért? kérdé ismét. Ugy-e neked volt szánva; nesze itt van, akarod?

Xenia levette kebléről a virágot és odanyújtotta unokanővérenek.

Ugy látszott, mintha csak ez a készséggel nyújtott olajág (béke jelvénye) hiányzott volna, hogy Viczia nehezen visszatartott haragja utat törjön magának.

Elfogadta a virágot, melyet Xenia a kezébe oymott. Nem sirt, nem öntötte ki szive bánatát szavakban, hanem hirtelen ledobta a földre s lábával összetiporta.

Itt feküdt Most a porban — miután álma ugys füstbe ment — itt feküdt összetiporva rövidke álma boldogságról, szerelemről...

VII.

Azalatt Kázmér hazafelé tartott az erdőn keresztül. Sokkal hidegebb volt, mint a minap; a szél arczába fujta a fölkapott finom havat, mely szurt mint az aczellű. De Kázmér ezt nem érezte, soha nem látta szebbnek a tájat és a világot, mint ma. Szive repesett örömben.

Xenia! Mily kedves név! Mennyira illett az bájos szépségéhez, gyermekded nyiltszivűségéhez!

Amint haza ért első szava nagy ámulatba ejtette Lucziánt.

— El kell őket pusztítani vagy méreggel, vagy puskával, vagy csapdával.

— Mit beszélsz te? szólalt meg nagy dühel. Jakab ide nézz!

— Mi történt, Luczián?

A kérdett hallgatagon mutatott a hó földte kertre, de Kázmér legjobb akarattal sem volt képes ott egyebet észrevenni, mint elszórt szalmát.

— Nézd, a legszebb Niphetos-rózsám, vagy a Verdier Pál rózsá az. Egy forintot adnék érte, ha tudnám melyik a kettő közül! Ez már sokat mondó nyilatkozat volt Lucziántól, aki nagyon takarékoson bánt el a pénzzel még gondolatban is.

— Hát eredj oda és nézz utána; mondta rá Kázmér.

— Térdig érő hókan gázoljak. Köszönöm szépen. Sokkal nagyobb tekintettel vagyok a cipőmre, semhogy azt tegyem. De csapda mégis jobb volna, mint méreg.

— Mi a tatár? Miről is beszélsz te?

— Rókákról, természetesen! mondá Luczián mely gyűlölettel szemben,

— Itt is rókákról, ott is rókákról beszélnek; no ez érdekes viszonzá Kázmér teljes hévvel. A rókákat megijeszítik, midőn az ablakon benéznek. A rókákat vagy összefogdossuk, vagy lelőjük vagy megmérgezzük.

Most Luczián volt a sor, elcsodálkozni. Éles pillantást vetett bátyjára.

— Kit ijesztenek meg és kinek az ablakába tekintgetnek? kérdé azután.

— Hát nem mondtam meg már neked. O az, ő. Megtaláltam. Majd elmondok mindent.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A királyné elutazása.

Bees, nov. 5. (Saját tue. táv.) A királyné tegnap Welsbe utazott s így a Mária Dorottya esküvőjén nem vett részt.

A püspökségek betöltése.

Bees, nov. 5. (Saját tudósít. távirata.) Wlassics Gyula másfél órai kihallgatáson volt Taliani pápai nuncziusnál. E látogatás alkalmával valószínűleg a betöltések alatt álló püspökségek kerültek szóba.

Látogatás a miniszterelnöknél.

Budapest, november 5. (Saját tud. táv.) Aostai és Conaughti herczegek Bánffy miniszterelnöknél látogatást tettek és mivel otthon nem találták, névjegyüket hagyták lakásán.

Miniszteri értekezlet.

Budapest, november 5. (Saját tud. táv.) Lukács pénzügyminiszter, ma Bilinszkyvel hosszús értekezletet tartott, a szőnyegen forgó kérdések tárgyában.

Sima—Olay affér.

Szentes, nov. 2. (Saj tud. táv.) Tegnap este Olay Simát megsértette. Sima erre provokálta Olayt. Az ügyet Budapesten fogják elintézni.

Rejtélyes halál.

Budapest, nov. 5. (Saját tud. táv.) Fáy Barnabás rima-szécsi függetlenségi jelölt. ki Draskóczy kormánypártival szemben 1014 szavazatot kapott s így a két jelöltnek szavazat egyenlősége volt. — hirszerint nem természetes halállal mult ki. Mint beszélnek ellenjelöltje pisztoly-párbajban ölte meg.

KÖZGAZDASÁG.

Az ojtványok őszi munkáiról.

(Folyt. és vége.)*

Az ojtványokat foró vagy szálvás után ültetni nem szabad, mert ezekkel oly nagy lyukat nem készíthetünk, hogy a gyökerek benne kellőleg elhelyeztessenek, vagy pedig a gyökereket igen erősen vissza kellene kurtítani, mi különösen őszszel nem tanácsos, azért legcélszerűbb ásó után, gödörbe ültetni.

Mielőtt az ültetést megkezdenénk, szükség-

ges a területen a tőke és sortávolságot megjelölni. A tőke helyét egy erősebb czövekkel jelöljük meg, hogy miért, azt alább elmondom.

Miután a terület kijelöltetett, akkor megkezdjük a gödrök ásását. A czövek a helyén maradjon, azaz a czövek mellett nyomjuk be az ásót és olyan gödröt csinálunk, melynek mindenik oldala 30. cm. széles, a mélysége 45—50 cm. Ha most a czöveket kihuzzuk, akkor annak a gödör helyén a gödör sarkában egy kis horpadás maradt, mely a tőke helyet lesz. Ezt azért ily czélszerű így készíteni, mert ezáltal biztosak vagyunk, hogy az ojtvány azon helyre jön, mely számára kijelöltetett és így a sorok egyenesek lesznek.

Az így elkészített gödör fenekére azután annyi komposztot, vagy ha van gypföldünk, akkor azt szórunk, míg oly magasságra ki nem telik, hogy a behelyezett ojtvány, ojtási helye a föld színével egy vonalban van, azután a gödröt felig kitöltjük földdel, miközben az ojtványt fel és alá mozgatjuk, hogy a gyökerek jól elhelyezkedhessenek, azután a földet jól megtapossuk. Ezután az árkot egészen betöltjük és az ojtványokat felhantoljuk oly magasan, hogy 4—5 szeme be legyen fedve, evvel az ültetés készen van és tavaszig így hagyjuk.

Még az ültetésre vonatkozólag azt jegyzem meg, hogy midőn a föld oly nedves, hogy az az ásóra ráragad akkor ültetni nem tanácsos, legjobb akkor ültetni, mikor a föld szikkadt állapotban van.

Mint a bevezetésben említém, a telepítést lehet kész, zölden készült ojtványokkal is végezni, ha azok iskolában gyökerezettek elő, azoknak őszi munkája mindenben megegyez a fásajtványok munkájával.

A zöldajtványtelepeken is a kész ojtványokat őszszel az első dér után szedjük meg, azaz az anyáról levagdadjuk. A zöldajtványok megválogatásánál is oly nagy figyelemmel kell eljárni, mint a fásajtványoknál, itt is csak jó vagy rossz ojtványról lehet szó, de a zöldajtványoknál még különös figyelemmel kell lenni arra is, hogy ugy az alany, mint a nemes rész tökéletesen be legyen érve, ha a nemes rész felső vége nem is érett be teljesen, hanem alulról felfelé számítva 4—6 nem jól beérett, az ily ojtvány jó, de ha az alany csak részben is nem érett be, az ily ojtvány használhatatlan, és nem fog soha állandó tökéletet szolgáltatni, mert az éretlen rész a földben elkorhad.

A döntéssel beállítandó telepeknél az első dér után, midőn a levelek lehullottak, megkezdjük a munkát.

A döntéssel sietni nem szabad, be kell várni a tökéletes levélhullást, mert ha a levelek is a vesszővel együtt lekerülnek, akkor azok ott el kezdenek korhadni, mi átmege a vesszőre is. Nem tanácsos a tőkét a levélzet-től erőszakkal megszabadítani, mert ezáltal a vesszőkön sebet ejtünk, míg a természetes levélhullásnál a levélnyel vége és támpontja között pára képződik, tehát mire a levél lehull, addig a sebet a növény már befedte.

Ha valahol, hát ebben az esetben kell a jó forradáson kívül, azt is szigorúan megvizsgálni, hogy az alany tökéletesen beérett-e, ha csak egy kevés éretlen folt jelentkezik, az ily ojtványt le kell vágni és semmi szín alatt eldönteni nem szabad, mert munkánk akkor hiábavaló. Ép ez idei nyárban volt alkalmam az éretlen foltokkal bíró ojtványok ledöntésétől eredő nagy hibáról meggyőződni. Ugyanis egy kitűnő talajjal bíró területen az 1895. év őszével egy nagyobb területet lett döntéssel beállítva, mely az idei évben gyönyörű vegetációt mutatott, telve volt terméssel, midőn a nemes gyökerek elszedettek, akkor 3—4 nap alatt hirtelen vagy 30—40 tőke elhalt. A baj okát kiderítendő, több tőkét kiszedtettem és azt találtam, hogy egészben vagy részben az alany éretlen volt és az éretlen részek lekorhadtak, ami az alanyból megmaradt, természetesen nem tudott vastagodni, míg a nemes rész erősen megvastagodva saját gyökereiből táplálkozott, midőn ezek elszedettek, az elhalásnak be kellett következni.

Ujból hangsúlyozom, hogy csak teljesen beérett ojtványok dönthetők le, mert a részben éretlenek birhatják egy darabig, de rövid idő alatt biztosan tönkre mennek.

Mezner Jenő.

Nagyváradai hetivásár.

— November 3. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. nov. 3-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 6.90 Uj buza 6.80 Kétszeres buza 5.60.—5.50. Rozs 5.80—5.70 Arpa 4.00—3.80 Zab 4.80.—4.50 Tengeri 3.25 uj 3.20 Borsó 15.— Lencse 18.— Bab 7.— Köleskása 12.00 Burgonya 2.20 Lángliszt 13.00 Zsemlyeliszt 12.50 Fehérkenyér liszt 11.50 Barnakenyér liszt 10.— széna fuvarral 2.40 Szalma fuvarral 1.50 Szalonna 56.00 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3.—, tölgy 2.80, eser 3.25. 100 kiló marhahus —.52. Öntött gyertya —.54. Lámpaolaj —.50. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 95, szesz 85. Egy métermázsa kősó 10.70, nyers fagygyu 25.00, olvasztott fagygyu 35.—, szappan 25.—, birka gyapju — magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 36.— uj bor 21.—, mész 1.10, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 10.—, köles 6.—, repeze 11.00, dió 18.—, mogoró 15.—, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 9, fog-hagyma 26, bors 1.20, paprika 1.60 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere —.— 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. november 3-ról egy pár első rendű jármás ökör 280—325 egy pár másodrendű jármás ökör 230. 285, egy pár harmadrendű jármás ökör 130, 190. 1 pár fejős tehén 95—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 62—85 1 drb vágó tehén 150 kgr. 46—70, 1 drb. veres borju 09—15 1 drb. fél éves borju 16—26. 1 drb egy éves borju 25—38. két éves borju 35. 58. 1 drb. hizott sertés —, — 1 pár fél éves sertés —, — 1 pár egy éves sertés —, — 1 pár két éves sertés —, —, egy drb. jó igás ló 60. 96 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 12—10 borjubőr 4—5.50 1 pár ló bőr 8.—9. 1 pár juh-bőr 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1896. évi nov. hó 3-ról: Tiszta buza körülbelül 700 hltr, kétszeres buza 450 hltr, rozs 700 hltr, árpa 400 hltr. zab 350 hltr, tengeri 800 hltr, burgonya 1400 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, malacz —, hizott marha 20, jármás ökör 44, fejős tehén 267, borju 158, bivaly 13, juh és bárány 350 ló 243.

Terménytőzsde.

Budapest, nov. 5.

B u z a	őszre, bácskai	0.00
	őszre, északi	7.99
	október-novemberre, bácskai	6.85
	okt.-nov.-re északi	6.87
R o z s	őszre bácskai	0.00
	őszre, északi	0.00
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	4.15
	okt.-nov.-re, északi	4.17
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	0.00
	okt.-nov.-re, északi	0.00

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896 nov. 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar vasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.10
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	155.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	137.—
Oszták járdék papírban	101.—
Oszták járdék ezüstben	101.—
Oszták járdék aranyban	121.75
Oszták korona járdék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	144.—
Oszták magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	403.50
Oszták hitelintézeti részvény	367.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	860.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márka	53.70
London vista	119.85
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

* Lásd lapunk nov. 4-diki számát.

Üzletfelosztás miatt

A Szent-László téren, „FEKETE SAS” szálloda épületében

a „PRÓFÉTA” divatüzlet helyiségében

hatóságilag engedélyezett

Őszi és téli divatkelmék, barchettek, selymek,

Creton, batiszt, vásznak, asztalneműek,

téli kendők.

VÉGELADÁS.

Szőnyegek,

függönyök, ágygarnitúrák és egyéb

különféle női és férfi-divatezikkék

rendkívül

leszállított árak mellett

végkiárusítás alá kerülnek.

E kedvező és ritka alkalom kihasználására a t. vevőközönség b. figyelmé felhívatik.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges
tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

(242) 3-52

Műhímzés.

Templom- és kápolna
berendezések.

Egyházi ruhák és fehér-
neműk.